

Менск праз 10 гадоў

Патэнцыйныя і рэальныя новабудовы, якія зменяць аблічча сталіцы.

Старонка 8

Жыцьцё пасля ДТЗ

Што перажывае кіроўца, які зьбіў чалавека? Чытач «Нашай Нівы» расправёў сваю гісторыю.

Старонка 7

У НУМАРЫ

Беларусь хоча збудаваць уласны нафтапорт у Рызе

Тэрмінал разьлічаны на перавалку 10 млн. тонаў нафты і нафтапрадуктаў у год. Гэта палова цяперашняга агульнага спажываньня нафты Беларуссю і больш чым агульнае ўнутранае запатрабаваньне беларускай гаспадаркі ў нафце на сёньня. **Старонка 3.**

Найважнейшы палітычны вынік у гісторыі нацыі

Да 20-годзьдзя БНФ і Дзядоў-88. Піша Сяргей Навумчык. **Старонка 5.**

Набыць зямлю ў Ерусаліме

Некалькі дзён на маленькай машыньцы праблукала паміж хутаркоў і вёсчак Валожыншчыны Наталья Бабіна. **Старонка 2.**

Музей з прывідам замуруюць

Філіял Нацыянальнага музэю ў Гальшанах празь месяц будзе зачынены. Праз аварыйны стан кляштару, дзе месціцца экспазыцыя. **Старонка 10.**

І хто пасля гэтага аўтсайдэр?

«Зэніт» — БАТЭ 1:1. Каманду і трэнэра году мы ўжо маем. **Старонка 13.**

Як топішся, то і за МВФ схопішся

Беларускія ўлады пайшлі на паклон да Міжнароднага валютнага фонду дзеля ўратаваньня эканамічнай стабільнасьці. Адначасова яны бяруць чарговы гіганцкі крэдыт у Маскве. У выніку гэтага запазычанасьць краіны паб'е рэкорды.

Расейскі ўрад прыняў прынцыповае рашэньне выдаць Беларусі \$2 мільярды стабілізацыйнага крэдыту. Пра гэта паведаміў міністар фінансаў Расеі Аляксей Кудрын.

Ён ўдакладніў, што адзін мільярд перакажуць цяпер, а яшчэ адзін — цягам наступнага году, перадае агенцтва «Прайм-ТАСС».

Больш за тое, на наступны дзень пасля весткі з Масквы стала вядома, што Нацыянальны банк Беларусі зьвярнуўся да Міжнароднага валютнага фонду з просьбай выдзеліць рэзэрвавы крэдыт у памеры 2 млрд даляраў ЗША. Гэта можа быць сьведчаньнем нарастаньня праблемаў у фінансавай сфэры краіны.

Беларусь абыходзілася без крэдытаў МВФ ад сярэдзіны 90-х, нават у скрутныя часы расійскага дэфолту. Варта зазначыць, што ў пачатку 2004 году Беларусь заяўляла аб сваёй адмове праводзіць далейшыя перамовы з МВФ аб выдзяленьні рэзэрвавых крэдытаў. Нездарма некаторыя расійскія эканамісты прагназавалі, што цяперашні эканамічны крызіс акажацца глыбейшым за абвал 1998 году.

«Крэдыт неабходны для папаў-

неньня золатавалютных рэзэрваў краіны», — растлумачыў для агенцтва БелаПАН начальнік упраўленьня інфармацыі Нацбанку Анатоль Драздоў. Паводле яго слоў, «рэакцыя МВФ пакуль няма, таму што адозва была дас-

лана на гэтым тыдні».

Як паведамлялася раней, рэзэрвавыя актывы Беларусі у нацыянальным вызначэньні скараціліся за верасень на 11,8% (на 658,9 млн даляраў) і склалі на пачатак кастрычніка 4 млрд

944,2 млн долараў. Пры падліку паводле мэтодыкі МВФ актывы за верасень скараціліся трохі менш, на 10% (460 млн.) і склалі 4 млрд. 119,9 млн. даляраў.

Працяг на старонцы 2.

ARCHE: Антыдэспатычная традыцыя Беларусі

Напярэдадні свайго 10-годзьдзя часопіс выдаў рэкордны, 1082-старонкавы выпуск.

Усе рэкорды часопісавыдаваньня зноў пабітыя. Выйшаў у свет 1082-старонкавы нумар ARCHE. Падвойны, — сёмы і восьмы за 2008 год — даводзяць на вокладцы выдаўцы, хаця з гэтым пасьпяхам маглі напісаць і пачаць вэранны. Мусіць, Рэдакцыя ARCHE сьвяткуе сваё 10-годзьдзе, хочучы, каб наступныя 10 гадоў мы прабавілі зь іхнім асобнікам на каленях.

Пра што нумар? Пра эўрапейскую традыцыю Беларусі — «рэспубліканскую, мяцежную, антыдэспатычную, заснаваную на памкненьнях гордага чалавечага духу», як характарызуе яе ў сваёй прадмове рэдактар ARCHE Валер Булакаў.

Імгэрская (расійская, савецкая) і лукашэнкаўская навука адмаўляла той факт, што беларусы разам зь літоўцамі, палякамі і іншымі нацыямі Рэчы Паспалітай падзялялі падчас існаваньня гэтай дзяржавы эўрапейскі палітычны досвед, у тым ліку разьвіты на тагачасныя меркі парлямэнтарызм, грамадзянскую супольнасьць, а таксама

правую культуру. «Камусьці гэты нумар прапонуе падарожжа ў амаль казачны свет, бясконца адарваны ад цяперашняга рэальнасьці. Але ў думках я з тымі, хто знойдзе ў ім новыя матывы для супраціву, а таксама ключы для эўрапейскай будучыні нашага краю», — заключае рэдактар.

Вось нумару складаюць тры кнігі. Гэта 300-старонкавая (у вялікім фармаце ARCHE) праца доктара гісторыі Андрэя Катлярчука «У ценю Польшчы і Расеі. Вялікае Княства Літоўскае і Швэцыя ў часе эўрапейскага крызісу сярэдзіны XIX ст.». Каля яе — 200-старонкавая — Конрада Бабятынскага «Ад Смаленску да Вільні. Вайна Рэчы Паспалітай з Масковіяй (1654—1655)» — па сто старонак на кожны год. І на дэсэрт паўзабыты твор беларускай літаратуры — кніга сучасніка і земляка Мішкевіча Ігнацыя Яцкоўскага «Аповесць з майго часу, альбо Літоўскія прыгоды». Са словаў Міколы Хаўстовіча гэтая кніга «дазволіць больш глыбока пазнаць беларускую рэчаіснасьць пачатку XIX ст., зь іншага пункту гледжаньня ўбачыць герояў «Пана Тадэвуша».

Вялікамі працамі выпуск не вычэрпваецца. Алеся Белы піша пра эвалюцыю самасьвядомасьці тых народаў, што выраслі з Рэчы Паспалітай. Андрэй Вашкевіч дыскутуе з афіцыйным ідэолягам Гронскім наконт Кастуся Каліноўскага: ці ж Кастусь наш, ці ж польскі? Працягваецца палеміка таксама вакол кнігі «Гісторыя беларускага нацыяналізму» (матэрыялы Андрэя Ціхамірава і Анатоля Астапенкі). Андрэй Расінскі асэнсоўвае культурны фэномэн «Катыні», кінастужкі Анджэя Вайдзы, знакавай для калектывнай памяці палякаў. Віталь Гарматны даў дэталёвы артыкул пра бітву пад Воршай.

У нумары друкуецца таксама вельмі грунтоўная праца польскага гісторыка Рафала Ёнука пра беларускі антыкамуністычны супраціў пасля Другой сусьветнай вайны. Ён абыходзіцца без міфалізацыі, але малое карціну сапраўды шырокае зьявы.

ARCHE розьніцца ад тоўстых часопісаў старога тыпу таксама наяўнасьцю соцень ілюстрацый. Карацей, жыве Беларусь!

Лявон К, МБ

РЭАКЦЫІ

Набыць
зямлю
ў Ерусаліме

Некалькі дзён на сваёй
маленькай машыцы
праблукала паміж хутаркоў
і вёсчак Валожыншчыны
Наталья Бабіна.

Я заўсёды з пэўнай іроніяй
ставілася да журналістаў, якія
пішуць паводле прынцыпу: «што
бачу, тое пішу». Зрабіў у кватэры
рамонт — напісаў матэрыял пра
тое, колькі каштуюць цяпер на
рынку будматэрыялы і як трэба
ставіць на месца муляраў.
Зьездзіў у Эгіпет — напісаў, які
там смурод на кракадзілавай
форме... Але вось пра гэтыя
некалькі дзён хочацца расказаць.
Не ў Эгіпце.

Але ў пэўным сэнсе ў Эдэме. У
Ерусаліме — так мне падалося,
калі некалькі дзён на сваёй
маленькай машыцы праблукала
паміж хутаркоў і вёсчак
Валожыншчыны.

На ўзгорках і сярод
фантастычных у гэтую пару
залатых з барваю лясоў.

Адзінота пустых мокрых дарогаў,
яблыкі ўздоўж — яўна
скаціўшыся з перапоўненай
падводы. Вятрыска на вяршынях
гораў. Коні ў далінах. Але ня гэта
робіць тутэйшыя мясціны
Ерусалімам.

Сюды можна прывозіць Анатоля
Васэрмана — няхай наслухаецца
таго «дыялекту», існаваньне якога
шнечца абвергнуць.

Упершыню за доўгі час сядзеньня
ў пасавечанай сталіцы абсалютна
нязмужана пачувалася з сваёй
беларускай. Дзіўнае пачуцьцё.
Разьняволенасьць. Гаворыш — і
ніхто не глядзіць на цябе са
здзіўленьнем, няхай прыязным,
але здзіўленьнем. Лякуецца ад
раздвойваньня.

Бо зямля тут гаворыць па-
беларуску. І людзі — асабліва
алькаголікі — рэтранслятары
гэтай мовы зямлі ды выразнікі
нейкай сутнасьці, пра якую мы
абсалютна нічога ня ведаем, але
мусім даведацца.

Дык еду далей. Вясёлая кабетка ў
вёсцы Макасічы разьвешвае
памыттыя перадзімку вышываныя
ручнікі; сакратарка Залескага
сельсавету; школьнікі на роварах;
паптарка ў Гіравічах; спадар у
Душкаве, што вярнуўся зь Менску
ў сваю вёску жыць;
дзевяностагадовая Ніна
Андрэўна з Бакачоў, што
тлумачыць дарогу да свайго
хутару з дакладнасьцю, якой ад
маладых не дачакаеш;
супрацоўнік Валожынскага
райвыканкаму... Усе гавораць па-
беларуску, на мове такой
чысьціні, якую даўно здраділі
дыктары радыё. Нязмужаная,
чыстая гаворка.

І дагледжана ўсё — ці амаль усё.

Працяг на старонцы 4.

Коля Лукашэнка наведаў
вайсковыя вучэньні

Аляксандар Лукашэнка разам з 5-гадо-
вым сынам Мікалаем узяў удзел у вайско-
вых вучэньнях «Восень-2008».

Мікалай Лукашэнка быў у аднолькавым
з бацькам камуфляжы, назіраў за вучэнь-
нямі ў цёмных акуларах, разам з бацькам
прымаў рапарты генэралаў.

Апошнім часам Аляксандар Лукашэнка
часта зьяўляецца на публіцы ў супраад-
жэньні малодшага сына. Мінулы раз абод-
ва Лукашэнка пабывалі на саміце кіраўні-
коў СНД у Бішкеку, дзе малодшага прад-
ставілі кіргіскім урадоўцам.

Радыё «Свабода»

Як топіцца, то і за МФВ...

Працяг са старонкі 1.

Кастрычніцкія зьвесткі стануць
вядомыя ў сярэдзіне лістапада — ня
факт, дарэчы, што іх паведамляць
праўдзіва. Бо пытаньнямі крызісу
займаюцца славяны структуры, якія пе-
радушым маюць на мэце не да-
пусьціць панікі на рынку банкаўскіх
паслуг.

2-мільярдны крэдыт Расеі — гэта
рэкорднае пазычаньне Беларусі. У
канцы 2007 году Беларусь атрымала
ад Масквы 15-гадовы крэдыт на 1,5
мільярда даляраў пад стаўку LIBOR
+ 0,75% з пяцігадовай адгэрміноў-
кай сплаты асноўнага доўгу. Сёлетні
крэдыт пераўзышоў той папярэдні.
Умовы яго пакуль не паведамляюць.

Новае пазычаньне давядзе замеж-
ны доўг нашай краіны да рэкордна-
га ўзроўню: мінімум 17 млрд даля-
раў на канец гэтага году, або 1700
даляраў на кожнага грамадзяніна
краіны, з малымі ўлучна, калі ня
больш. А гэта рост амаль утрая за
два гады! Па стане на 1 студзеня
2007 году сукупная замежная запа-

Браня крапка, і танкі нашы быстры

Лорд Бэл ці ня лорд Бэл, але вось афіцыйная справаздача пра чарговую
сустрэчу Аляксандра Лукашэнка з кіраўніком Нацбанку Пятром Пракаповічам:
«У Беларусі будзе гарантована поўнае вяртаньне ўсіх укладаў у банках. Такая
магчымасьць будзе прадугледжана ў Дэкрэце Прэзыдэнта Рэспублікі
Беларусь, праект якога даручана ў сьціслыя тэрміны падрыхтаваць
Нацыянальнаму банку. Пётр Пракаповіч адзначыў, што падрыхтоўка гэтага
дакумэнту выклікана таксама і тым фактарам, што апошнім часам у сувязі з
падзеямі ў суседніх краінах да нас стала зьявляцца вельмі шмат замежных
грамадзян з просьбай разьмясьціць свае ўклады ў банкаўскай сыстэме
Рэспублікі Беларусь». А.Лукашэнка таксама даручыў тэрмінова ўнесці на
разгляд дакумэнты, якія дадуць магчымасьць Беларусі ўвайсьці ў лік 30 краін-
лідэраў у сьвеце па стварэньні спрыяльных умоваў крэдытаваньня.

Абрываецца яблыкі

Па меры перасоўваньня атмасфэрнага фронту на ўсход дажджы ў
чацьвер пройдуць у многіх раёнах Беларусі. Удзень пахаладае — ад
6 да 12 градусаў цяпла.

У пятніцу, 24 кастрычніка, кароткачасовыя дажджы чакаюцца
толькі на ўсходзе краіны. У начны час тэмпература паветра складзе
1—7 градусаў цяпла, у асобных раёнах чакаюцца замаразкі да нуля
— мінус 3 градусаў. Удзень тэмпература паветра застанецца ў раней-
шых межах — 6—12 градусаў.

АНДРЭЙ ЛІВНІЧЭВ

СТЫХІІ

Чаго ня ведае
Анатоль Васэрман

Славуцы расейскі эрудыт Ана-
толь Васэрман, удзельнік інтэлек-
туальных шоў «Што? Дзе? Калі?»
і «Свая гульня» дазволіў сабе не-
паважна выказваньні на адрас
беларускай і ўкраінскай моваў.

«Выбачайце, што карыстаюся
не беларускім дыялектам расейс-
кай мовы (я зь ім занадта дрэнна
знаёмы) і не ўкраінскім дыялек-
там (яго часта выкарыстоўваюць
як палітычную адмычку)», — так
Васэрман (у выглядзе блогера
awas1952) адказаў беларускай
дзяўчыне Тацяне Елавай (блогер
zmagarka) у сваім інтэрнэт-дзён-
ніку. Пачалася спрэчка з розьніцы
поглядаў на сутнасьць флэшмо-
баў.

Сьледам знаток расказвае, ад-
куль ёсьць пайшлі беларускі і
ўкраінскі «дыялекты»: «У другой
палове XIX стагодзьдзя групы
філэлягаў і літаратараў (часткова
апантаных уласнымі амбіцыямі,
часткова фінансаваных Аўстры-
яй) сталі зьбіраць і параўноўваць
мясцовыя гаворкі па рэгіёнах
Расі, якія калісьці ўваходзілі ў
склад Жэчы Паспалітай».

Гэтая «кароткая гісторыя
моваў» вызвала шквал эмоцыяў у
беларускім сэктары інтэрнэту. «А
яшчэ, — кліць блогер lesnoi_slon,
— гэтыя групы філэлягаў пісалі
летапісы і выдрапвалі берасьця-
ныя граматы, якія пасля закоп-
валі і выдавалі за старажытныя».

ЯС

СЬЦІСЛА

Эўра абваліўся да мінімуму
за апошнія два гады

Курс эўра да даляра ўпаў да
ўзроўню 1,28 даляра за эўра.
Гэта найніжэйшы ўзровень ад
лістапада 2006 году. Эўра
таксама абваліўся ў дачыненні
да японскай ены. Нацбанк
Беларусі ўстанавіў афіцыйны
курс рубля да эўра на 23
кастрычніка — 2 718 рублёў 50
капеек. Такім чынам, за дзень
эўра патаньнеў адразу на 80
рублёў. Курс даляра застаўся
ранейшы — 2 114 рублёў.

Мілінкевіч: Апошні шанец,
каб працэс пераменаў
пайшоў мірным шляхам.

«Калі Лукашэнка хоча
атрымаць ад Эўропы
эканамічныя прэфэрэнцыі, то ён
павінен пайсьці на саступкі,
напрыклад, у пытаньні доступу
да незалежных СМІ альбо
большай свабоды дзейнасьці
грамадзкіх аб'яднаньняў і
палітычных партыяў, — заявіў
Аляксандар Мілінкевіч у
інтэрвію польскай «Газэце
выборчай». — Я ведаю, што
ўлада гэтага баіцца, але
палітыка патрабуе кампрамісаў.
Гэта апошні шанец, каб
Беларусь прайшла працэс
пераменаў мірным шляхам».

Казіміру Сьвёнтку — 94 гады

Кардыналу, Апостальскаму
адміністратару Пінскай
дыяцэзіі Казіміру Сьвёнтку 21
кастрычніка споўнілася 94
гады.

МБ

Ці адновяць Шылу ў школе?

31 кастрычніка ў Салігорскім
раённым судзе будзе
разглядацца справа аб
выключэньні маладафронтаўца
Івана Шылы са школы.

Алесь Міхалок

Беларусь хоча збудаваць уласны нафтапорт у Рызе

ТАА СП Baltic Oil Terminal, якое ўваходзіць у структуру холдынгавай кампаніі DINAZ, і канцэрн «Белнафтахім» плянуюць пабудаваць нафта-наліўны тэрмінал на тэрыторыі Рыскага свабоднага порту. Пра гэта заявіў прэзідэнт холдынгавай кампаніі DINAZ Мікалай Ермалаеў.

Паводле яго словаў, цяпер праект знаходзіцца на разглядзе Мінэканомікі. «Міністэрства ажыццявіць экспертызу праекту і, спадзяюся, да

канца году прыме рашэнне», — сказаў прэзідэнт кампаніі.

Мікалай Ермалаеў адзначыў, што ў лістападзе мае быць замоўлены праект аховы навакольнага асяроддзя. Калі ён будзе гатовы і абаронены, можна будзе пачынаць будаўніцтва тэрміналу. Яно мае пачацца пры канцы 2009 году і завершыцца ў 2011 годзе. Кошт праекту складае каля 170 млн эўра.

Пры гэтым долі кампаніі ТАА СП

Baltic Oil Terminal і канцэрну ён не агучыў, але запэўніў, што гэта будзе сумеснае прадпрыемства на партнёрскіх пачатках.

Тэрміналы разлічаны на перавалку 10 млн тонаў нафты і нафтапрадуктаў у год. Ён разьмесьціцца на пляцоўцы 27 га і будзе складацца з двух прычалаў, агульны аб'ём рэзервуарнага парку — каля 370 тыс. куб. м. Прадугледжана прымаць і загрузаць/разгрузаць танкеры з дэзвэй-

там да 80 тыс. т.

Варта адзначыць, што 10 мільёнаў тонаў — гэта палова цяперашняга агульнага спажывання нафты Беларуссю і больш чым агульнае ўнутранае запатрабаваньне беларускай гаспадаркі ў нафце на сёньня. Можна прадказаць, што такі аб'ём будзе цалкам пакрываць унутранае запатрабаваньне беларускай эканомікі з улікам яе росту да 2011 году. Заўважна, што тэрмінал мае паўстаць ад-

начасова з пабудовай Расеяй нафтаправоду БТС-2 у абыход Беларусі.

Ня выключана, што калі Расея ня здолее рэалізаваць такую амбітную інвэстыцыю, то і праект тэрміналу ў Рызе можа легчы пад сукно.

Нагадаем, што блізка ад месца магчымага нафтапорту праходзіць нафтаправод Полацк—Вэнтспіле, які можна выкарыстоўваць і ў рэверсным рэжыме.

Мікола Бугай; інф. БЕЛТА

Зноў палюхаюць канстытуцыйным актам

Сьпікер палаты прадстаўнікоў Вадзім Папоў у пятніцу паведаміў, што скончаная праца над праектам канстытуцыйнага акту саюзнай дзяржавы. «Праект перададзены ў найвышэйшы дзяржавет саюзнай дзяржавы», — сказаў ён.

Вадзім Папоў ня выключыць магчымасці, што праект канстытуцыйнага акту можа быць разгледжаны на найбліжэйшым пасяджэньні найвышэйшага дзяржавету (3 лістапада).

Сьпікер нагадаў, што раней былі распрацаваныя некалькі праектаў канстытуцыйнага акту, у якіх зьмяшчаліся самыя радыкальныя прапановы. У адпаведнасьці з некаторымі з іх прапановалася стварэньне канфэдэратыўнай дзяржавы, увядзеньне пасады прэзідэнта саюзнай дзяржавы. «У распра-

цаваным намі праекце ўсе гэтыя пытаньні вырашаюцца ў адпаведнасьці з дагаворам аб стварэньні саюзнай дзяржавы», — падкрэсьліў Вадзім Папоў.

Дэпутат савету рэспублікі Мікалай Чаргінец кажа, што непрынятыя засталіся пункты, хто будзе кіраваць саюзнай дзяржавай. «Гэтае пытаньне засталася адкрытым. Як і банкаўскія справы, і пытаньне адзінай валюты», — сказаў генэрал у інтэрвію Эўрарадыё.

Чаргінец перакананы, што гаворыць пра хуткае прыняцьце гэтага дакумэнту не выпадае. «Дакумэнт у Маскве застаўся, у працоўнай групе. І яны яго не даюць пакуль. Бо што зь ім знаёміць, калі гэта можа быць 20-ы вяртыянт. Ён выкліка непатрэбныя размовы на тэму, якая яшчэ не саспела. Калі канстытуцыйны акт будзе ўхвалены на вышэйшым дзяржаветце, будзе праведзены ў абодвух краінах рэфэрэндум у гэтым пытаньні».

Варта адзначыць, што гаворка пра канстытуцыйны акт пачынаецца штогод напярэдні перамоваў Беларусі і Расеі наконт паставак газу.

ЗП

Маладафронтавец Дубскі папрасіў прытулку ва Украіне

наў рублёў. Арцём нават пратрымалі трое сутак у следчым ізалятары. Аднак далей гэтая справа разьвіцьця не атрымала.

Новае абвінавачваньне супраць Дубскага грунтуецца на трох парушэньнях, якія нібыта здзейсніў хлопец. Першае — міліцыянты, якія ажыццяўляюць нагляд, прыйшлі дадому да Дубскага, абвінавацілі яго ў тым, што ён п'яны, завезьлі на мэдычную экспертызу. Аналіз крыві паказаў, што хлопец цьвярозы, аднак пратакол быў складзены. Другое — сястра Дубскага прымуціла міліцыянтаў зняць абутак, перад тым як заходзіць у кватэру. Складзены пратакол, паводле якога хлопец не пускаяў людзей у форме да сябе. Трэцяе — пратакол за адмову правесці праверку заплечніка. Сам Дубскі кажа, што ніводнае з запісаных яму парушэньняў на справе ня мела месца.

6 кастрычніка, калі хлопец зьявіўся ў міліцыю для штотыднёвага адзначэньня, яму паведамілі, што супраць яго заведзена крымінальная справа. «Далі азнаёміцца з нейкімі дакумэнтамі, каб я падпісаў, што згодны. Паведамілі, што суд адбудзецца праз два—тры тыдні. У той самы дзень сабраў рэчы, і накіраваўся ў Гомель. Ад 7 кастрычніка я знаходжуся ў Кіеве», — кажа А. Дубскі.

Хлопец гаворыць, што першыя дні жыў у пастара Яраслава Лукасіка, які летась быў дэпартаваны з Беларусі. Цяпер здымае жыллё за 25 кілямэтраў ад украінскай сталіцы, шукае працу. Ён ужо падаў дакумэнты на атрыманьне палітычнага прытулку.

«Вяртаньне ў Беларусь для мяне будзе магчымае толькі пры зьмене ўлады. Тут таксама хапае працы. Цяпер вось буду рыхтаваць зьезд «Маладога фронту», — гаворыць Арцём.

Дубскі ня першы фігурант «Працэсу чатырнаццаці», які зьехаў з краіны. Тацяна Цішкewіч зьехала ў Польшчу па праграме Каліноўскага, цяпер дзяўчына навучаецца ва Ўроцлаве. Аляксей Бондар зьехаў у Расею.

Зьміцер Панкавец

Сімкі шэрых тэлефонаў перастануць працаваць

У канцы гэтага году можа набыць моц новы закон, паводле якога сімкі ў «шэрых» тэлефонах проста ня будуць працаваць. Калі вы набудзеце мабільны за мяжой і захочаце, каб ён працаваў у Беларусі, то за гэта давядзецца заплаціць.

З прыняцьцем закону асабісты нумар (IMEI) кожнага новага тэлефону, які трапляе на тэрыторыю Беларусі, будзе заносіцца ў агульнарэспубліканскую базу. Базаі у сваю чаргу будзе валодаць мабільныя апэратары. І тэлефоны з незарэгістраванымі IMEI-нумарамі проста ня будуць абслугоўваць.

Новаўвядзеньне, быццам бы, ня будзе тычыцца тых тэлефонаў, якімі ўжо сёньня карыстаюцца беларусы. Аднак калі пасья набыцьца моцы закону вы самі набылі тэлефон за мяжой і прывезьлі яго ў Беларусь, за рэгістрацыю IMEI-нумару давядзецца заплаціць. Закон разлічаны перш за ўсё на скарачэньне колькасці «шэрых» тэлефонаў — незаконна правезеных праз мятню.

Што будзе з замежнікамі, якія прыязджаюць у Беларусь з сваімі тэлефонамі і роўмінгам, пакуль невядома.

«Эўрапейскае радыё для Беларусі»

СЬЦІСЛА

Ярмошына адмаўляецца даваць лічбы

У сваім адказе актывісту «Руху «За Свабоду» Карэну Акопаву старшыня ЦВК Лідзія Ярмошына тлумачыць адмову даваць зьвесткі пра колькасць тых, што галасавалі датэрмінова: маўляў, просьба актывіста не грунтуецца на нормах Выбарчага кодэксу.

Акопаў прасіў таксама паведаміць пра колькасць выбарцаў, унесеных у дадатковы сьпісы, а таксама азнаёміць яго з копіяй

прапароку акаругвай камісіі і вынікамі галасаваньня па кожным з 30 участкаў Сухараўскай выбарчай акругі. На ўсе просьбы атрымана адмова, паведамляе сайт Milinkevich.org.

Эўрасаюз мае абвесьціць аб зьніжэньні цэнаў на візы

Эўрапейскі саюз найбліжэйшым часам аб'явіць аб рашэньні пачаць перамовы наконт заключэньня пагадненьня аб спрашчэньні візавага рэжыму і зьніжэньні

кошту шэнгенскіх візаў для грамадзян Беларусі. Аб гэтым паведаміў прадстаўнік МЗС Нямецчыны на сустрэчы зь беларускімі журналістамі 16 кастрычніка ў Бэрліне.

Будзе зьезд «Белай Русі»

Першы зьезд грамадзкага аб'яднаньня «Белая Русь» адбудзецца 25 кастрычніка ў Палацы Рэспублікі, паведаміў дэпутат палаты прадстаўнікоў Аляксандар Шацько. У мерапрыемстве возьмуць удзел 400

дэлегатаў з усіх абласцей і гораду Менску.

Беларусь пераходзіць на зімовы час

У ноч на найбліжэйшую нядзелю — 26 кастрычніка — а 3-й раніцы стрэлкі гадзіннікаў будуць пераведзеныя на 1 гадзіну назад.

У ЗША бязь візы

Прэзідэнт ЗША Джордж Буш абвясціў, што пашыраецца сьпіс краінаў, грамадзяне якіх могуць наведваць ЗША бязь візаў. У гэты

сьпіс увайшлі Латвія, Літва, Эстонія, Чэхія, Славакчына й Паўднёвая Карэя.

Памёр журналіст Урмас От

Вядомы эстонскі тэлежурналіст Урмас От памёр пасля цяжкай хваробы ў клініцы Тартускага ўнівэрсытэту ў 53 гады. У пачатку 2008 году От павінен быў легчы на апэрацыю па трансплянцыі шпіку. Ня выключана, што прычынай сьмерці магла стаць анкалёгія. От праславіўся на тэрыторыі былога СССР цыклем перадач

«Гэлевізійнае знаёмства», дзе ён гутарыў з славуцасцямі. Апошнім часам ён працаваў на «Радыё-4», дзе ў нядзельным эфіры ішла ягоная перадача «У рамках прыстойнасьці».

«Дынама» дзьме, аж вецер ходзіць

У чэмпіянаце Кантынэнтальнай хакейнай лігі менскае «Дынама» пацярпела дзявятае паражэньне запар. 20 кастрычніка ў Омску каманда Васіля Сьпірыдонава прайграла мясцоваму «Авангарду» зь лікам 3:5.

ЗП; БелаПАН

Жыцьцё пасля ДТЗ

Што перажывае кіроўца, які збіў чалавека? Як праходзяць першыя хвіліны пасля здарэння ў чаканні сэрэнаў «хуткай» і ДАІ, наступныя пасля яе дні і тыдні? Як перабарць стрэс? Чытач «Нашай Нівы» раскажа сваю гісторыю.

Аўто зьяўляецца крыніцай падвышанай небяспекі, таму чалавек, які сеў за стэрно, добраахвотна прымае на сябе адказнасць за бяспеку руху. Гэта прапісана ў правілах дарожнага руху. Але тое — сухія радкі з правілаў. А што адчувае кіроўца, які збіў пешахода?

Наш чытач, які пажадаў не афішаваць сваё прозьвішча, таму назавем яго Аляксандар — кіроўца з багатым стажам. Больш за сорок гадоў таму асвоіў матацыкл, а потым і ў легкавік перасеў. На сёння ездзіць на чацвёртым аўто. Вялікі аматар падарожжаў — у маладосці ездзіў у Крым, а колькі гадоў таму наважыўся сваім ходам дапаць у Вянецыю. Знаёмыя яму і дарогі Амэрыкі. І нідзе — ні на хуткасным аўтабане, ні на амэрыканскім гайвэі ён не трапляў у прыгоды. Бяда падпільнавала яго за лічаныя кілямэтры ад уласнага жылля.

Быў няўтульны лютаўскі вечар. Самая гадзіна пік — на заваленых мокрым сьнегам сталічных вуліцах не праціснуца. Аляксандар прыгадвае, як на адной з вуліцаў пасьпеў павярнуць на жоўтае святло. І хоць правілы тое дазваляюць, дагэтуль ня можа супакоіцца: «Лепей бы перачакаў тую хвіліну на скрываваўні!» Але што зроблена, тое зроблена — павярнуў направа і пасунуўся ў крайні левы шэраг, бо рыхта-

PHOTO BY MEDIANET

ваўся зьвярнуць улева на наступным перакрываваўні. Пераехаў празваны кіроўцамі «ляжачым паліцыянтам» асфальтавы бугор і ня стаў разганяцца, бо наперадзе чакаў яшчэ адзін. Шэраг аўто па правы бок пасунуўся наперад. І вось у гэты момант, акурат з правага боку, літаральна пад колы Аляксандравага аўто кінуўся чалавек. «Я штомоцы выціснуў пэдаль тормаза і выкруціў стэрно ўлева», — узгадвае кіроўца з трымценьнем у голасе. Але было позна. Пешахода зачэпіла правым люстэркам, ён ударыўся галавой у лабавое шкло і адляцеў на некалькі мэтраў уперад. Першыя сэкунды Аляксандар нічога ня чуў, нават думаць ня мог. Да яго падскочыў кіроўца аўто, што ехала сьледам за ім: «Вы невінаваты, я ўсё бачыў — ён сам падскочыў пад колы!» Мінакі, што схіліліся над зьбітым пешаходам, казалі, што той п'яны. Але наш герой ужо ачомаяўся, і не зьвяртаючы ўвагі на словы сьведкаў, выклікаў «хуткую» і

Што найперш варта памятаць кіроўцу, які патрапіў у ДТЗ?

Правілы дарожнага руху строга рэгламентуюць паводзіны кіроўцаў у дадзенай сытуацыі. Найперш неабходна спыніцца, уключаць аварыйнае асьвятленьне, выставіць знак аварыйнага спынення і выклікаць брыгаду хуткай дапамогі. Затым неабходна перапісаць дадзеныя сьведкаў здарэння, выклікаць міліцыянтаў і дачакацца іх прыбыцьця. Пры гэтым нельга змяняць становішча аўто і аб'ектаў, што маюць дачыненне да аварыі. Ня кожны кіроўца, які стаў удзельнікам ДТЗ, у тым ліку, калі яно адбылося зь яго віны, здольны цывяроза ацэньваць сытуацыю і адчуваць сваю адказнасць за зробленае. Шмат хто выбірае найгоршы шлях — уцякае зь месца здарэння. Варта памятаць, што такія дзеянні пагражаюць сама мала часовай стратай пасьведчаньня кіроўцы, у найгоршым варыянце, калі ў выніку аварыі ёсьць пацярпелыя, маладушнага кіроўца чакае крымінальная адказнасць. Ня варта таксама спрабаваць вырашыць сытуацыю палюбоўна, лепш ужо даверыць справу прафэсіяналам, тым больш што нярэдка сталі выпадкі спэкуляцыяў на такіх «мірных» рашэньнях.

Стрэс у выніку дарожнага здарэння — зьява натуральная. Але змагацца зь ім самастойна ня варта, трэба зьвяртацца да адмыслоўцаў.

ДАІ. Далей былі стандартныя ў такіх выпадках працэдуры, пра якія Аляксандар узгадвае нібы праз сон. Памятае, што ніяк ня мог супакоіцца, як калаціліся рукі. Даішнік яго супакойваў: «Паберажэце нэрвы, вы невінаваты. Няхай турбуецца падбіты вамі таварыш, які нецывяроза ў недазволеным месцы дарогу перабягаў». Тады ўжо было вядома, што чалавек той моцна не пацярпеў, яго нават у бальніцу не паклалі. Міліцыянтам ён паскардзіўся, што перад здарэньнем, калі вчэраў з кампаніяй у рэстаране, хтосьці яму падліў нечага ў чарку. Мужчына насамрэч выглядаў неадэкватна. Перад тым як скочыць пад колы аўто, ён пасьлізнуўся і паваліўся ў лужыну. Вынікам ДТЗ для яго стала несур'ёзная траўма ды амаль паўмільённы штраф.

Праз тыдзень пасля здарэння пацярпелы пазваніў Аляксандру і прапанаваў сустрэцца. «Калі пабачыў яго жывога і здоровага, то абняў — такі быў рады!» — кажа Аляксандар. Ён і дагэтуль ня можа нарадавацца, што ўсё скончылася такім чынам. Праз два тыдні ён выправіўся ў чарговае аўтападарожжа, гэтым разам у Швэцыю. Тут яму пашчасыціла, бо шмат хто з кіроўцаў пасля такіх здарэньняў доўга не наважваюцца сесць за стэрно і часта без візыту да псыхолога ня могуць пераадолець гэты страх. Але цалкам ад перажытага пазбавіцца ня змог — схуднеў на трэску. «Самаўпэўненасьць нікога да добра не даводзіць, асабліва на дарозе. Асабліва цяпер, калі на вуліцах усё больш і больш аўто, а за стэрном сядзіць і стары і малады. Нават калі ты дасьведчаны кіроўца з шматгадовым стажам, мой выпадак паказвае, што гэта не абароніць ад бяды. Але ў любым выпадку трэба быць звыш-уважлівым», — такую выснову робіць Аляксандар з уроку, які яму вынесла дарога.

Сямён Печанко

Два студэнты стварылі электронную энцыклапэдыю Беларусі

Студэнт БДУ Аляксей Кульбіцкі ды студэнт Радзівітэхнічнага ўнівэрсытэту Мікалай Дзятлаў сканчаюць працу над унікальнай электроннай энцыклапэдыяй па гісторыі ды культуры Беларусі. Ня кожная краіна сьвету можа пахваліцца такім электронным даведнікам. А пачалі працу над праграмай Аляксей ды Мікалай яшчэ два гады таму, калі сканчалі школу.

— Аляксей, распавядзіце, калі ласка, у чым сэнс створанай вамі праграмы «Спадчына», што яна зьмяшчае?

А.Кульбіцкі: «Спадчына» — гэта электронны даведнік па гісторыі ды культуры Беларусі. Праграма складаецца з разьдзелаў «Інфармацыя», «Экскурсіі», «Вывы», «Вайсковая справа», «Літаратура» ды іншых. Тут можна знайсці сысьлы курс па гісторыі Беларусі, мапы нашай краіны ад часоў Полацкага Княства да сучаснасьці, шмат экскурсій, якія распрацаваныя намі, каб заахваціць беларусаў і замежнікаў вандраваць па нашай краіне, аглядаць нашыя помнікі архітэктуры. Апроч таго, тут ёсьць аб'ёмныя 3D-мадэлі по-

мнікаў архітэктуры. Гэта зроблена для таго, каб чалавек, які не бываў, скажам, у Мірскім замку, змог, сядзячы за кампутарам, паглядзець яго з усіх бакоў на сваім маніторы.

— Мікалай, наколькі тэхнічна складана было стварыць такую цікавую праграму?

М.Дзятлаў: Вядзецца, даволі складана, бо тут ужытыя ўсе сучасныя кампутарныя тэхналогіі. Па сканчэньні працы мы плянуем выдаць праграму на дысках. Чаму на дысках? Бо гэта зручней за сайт. На сайце будучы пашаньня здымкі, туды ня выкладзеш вялікае відэа, гукавыя файлы. Ня ўсе маюць хуткасны інтэрнэт, таму гэта проста бессэнсоўна. А праграма займае каля 700 мэгабайтаў, таму дыск — самы зручны варыянт.

— Адкуль у вашым юным веку такія тэхнічныя веды?

М.Дзятлаў: Мы разьвіваліся разам з праграмай. Напачатку, як я цяпер магу сказаць, зусім нічога ня ведалі. Але калі ўзьніклі нейкія цяжкасьці, мы спрабавалі іх вырашыць, вучыліся, дасканаліліся, каб зрабіць гэтую праграму больш прылад-

ПОЛЬСЬКІЕ РАДЫЕ ДЛЯ ЗАМКА

най для працы. І магу сказаць, што ў нас атрымалася зрабіць добры інтэрфэйс, які будзе зразумелы нават недасьведчанаму карыстальніку. У часе працы нам давялося засвоіць шмат новага: праграмы Flash, 3d-max, мовы праграмаваньня...

— Аляксей, ствараць гэтую праграму вы пачалі яшчэ ў школе. Што сталася штуршком?

А.Кульбіцкі: Усё пачалося з таго, што недзе клясе ў 10-й мы зь Мікалаем пачалі цікавіцца гісторыяй. Гэтану спрыялі ціка-

выя школьныя ўрокі, а таксама нашыя супольныя вандроўкі па гістарычных мясцінах Беларусі. Вандруючы, мы зразумелі, што такога востра электроннага даведніка папросту няма. А здорава было б яго мець! Вось мы нясыціла і вырашылі запоўніць гэты прагал.

— Аляксей, наколькі я разумею, ствараючы гэтую праграму ў школе, вы перасьледалі яшчэ й мэту без экзаменаў паступіць ва ўнівэрсытэт. І гэта вам удалося?..

А.Кульбіцкі: Напраўду, узьні-

клі пэўныя перашкоды. Мы хацелі падаць праграму на ўсебеларускія алімпіяды па гісторыі ды праграмаваньні. І калі б мы здабылі якое прызавое месца, дык без экзаменаў паступілі б ва ўнівэрсытэт. Але нашае месца было толькі трэцім, першую прэмію здабыла нейкая дзяўчына з «ідэялічна правільным» праектам пра «Лінію Сталіна»... А мы зь Мікалаем усё адно самастойна паступілі ў ВУНУ.

— А вы, Аляксей, што новага адкрылі й здабылі ў часе стварэньня праграмы?

А.Кульбіцкі: У часе працы я, можна сказаць, абраў сваю будучую прафэсію. Бо калі раней я вагаўся між некалькімі варыянтамі, дык тут пэўна вызначыўся, што хачу займацца кампутарным дызайнам ды графікай.

— Аляксей, ці быў у вас нейкі дарадца ў часе стварэньня «Спадчыны»?

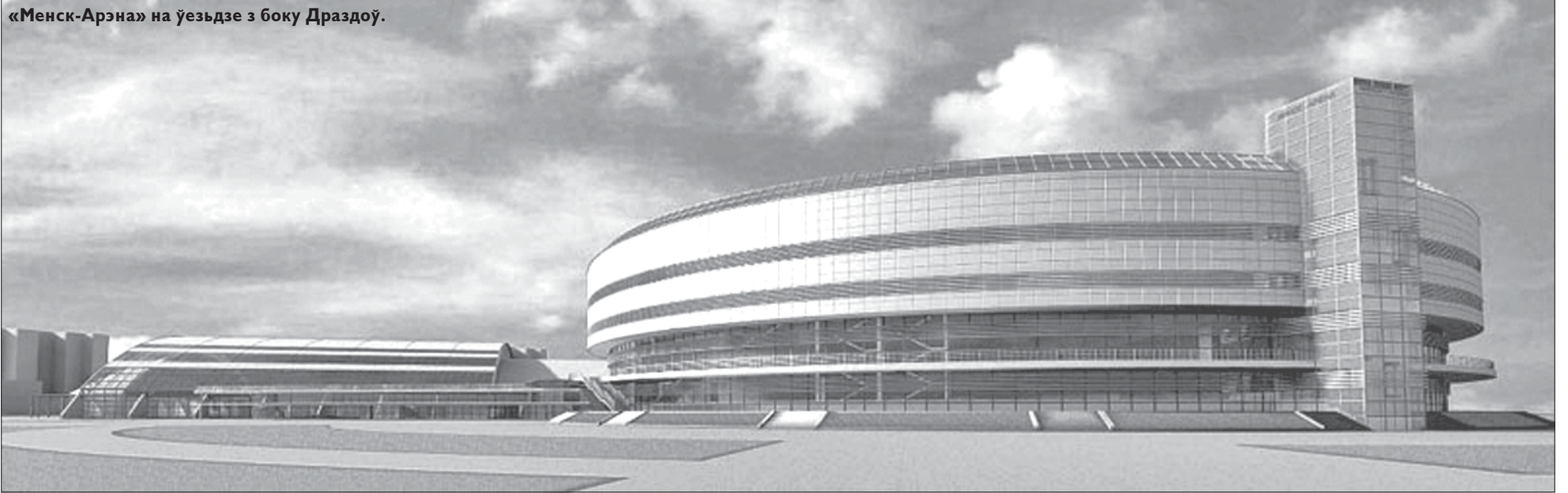
А.Кульбіцкі: У тэхнічным плане нашымі рэцэнзэнтамі й дарадцамі былі нашыя школьныя настаўнікі, а таксама кнігі, якія можна набыць у любой кнігарні. У гістарычным плане зноў жа дапамагалі настаўнікі, а таксама нашыя знаны пісьменьнік-гісторык Уладзімер Арлоў.

— Аляксей, калі чакаць выхату праграмы ў тьраж?

А.Кульбіцкі: Думаю, што мы зробім такі падарунак беларусам да Новага году.

Арцём Багданаў, Беларускае рэдакцыя Польскага радыё

«Менск-Арэна» на ўездзе з боку Драздоў.

Патэнцыйныя і рэальныя новабудовы, якія зьмяняць аблічча сталіцы.

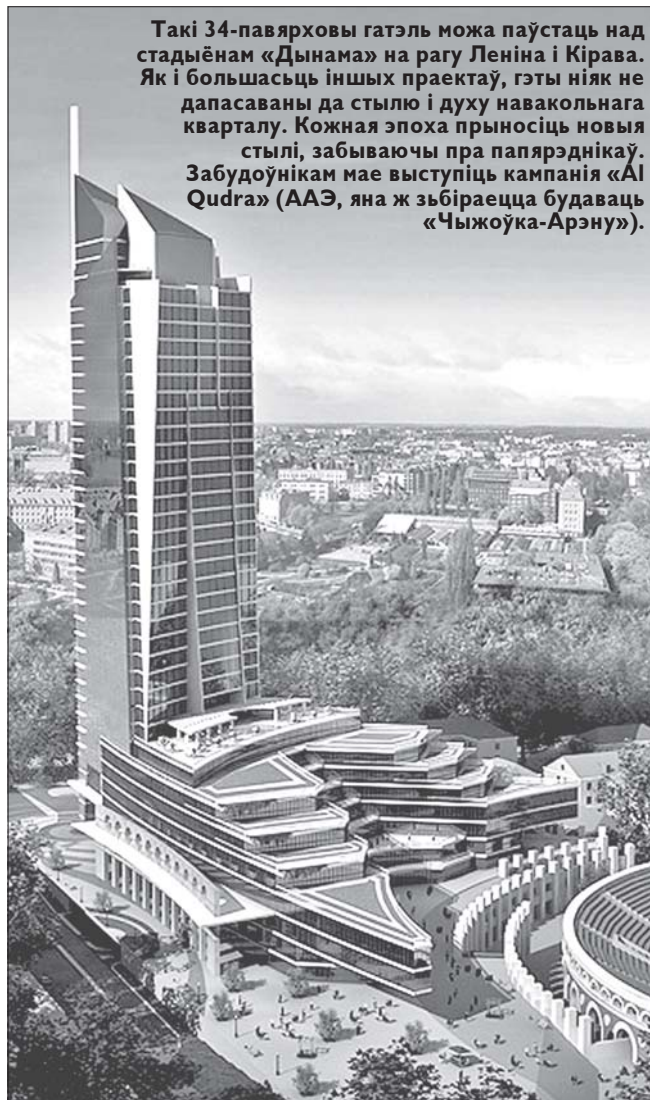
Менск праз 10 гадоў

Пытаньне стылю новай архітэктуры з улікам гістарычных адметнасьцяў цэнтра гарадоў зьяўляецца заўсёды няпростай задачай для архітэктараў. Напрыклад, у Рыме цяжка будзе знайсці месца для новай будовы, каб не парушыць гістарычную панараму. Побач з Калізеём недарэчна будзе выглядаць гмах са шкла і бэтона. Але ў сусветнай практыцы ёсць прыклады, калі ў сталічных гарадах (у Лёндане, Бэрліне і Токіё) гістарычныя пабудовы суладна жывуць у падсуседзях з сучаснай высокай архітэктурай. Будаўніцтва новых асобных будынкаў і цэлых ансамбляў у такіх гарадах у кожным канкрэтным выпадку трэба рупліва аналізаваць.

У Менску, дзе ідзе пастаяннае разьвіццё цэнтра, досвед сусветных сталіц можа моцна прыдасца. Напрыклад, існуе праблема вэртыкальнага вэктару цэнтра Менску, якая б завяршыла фармаваньне горадабудуўнічага ансамблю Кастрычніцкай плошчы і прылеглай да яе тэрыторыі. Разьвязаньнем гэтай задачы ня раз займаліся беларускія і замежныя архітэктары. Большасць зь іх сыходзяцца ў думцы, што гэта будзе хмарачос, але канчатковае аблічча яго пакуль ня знойдзенае. Перавага Менску перад тым жа Рымам, што ў новых будынках неабавязкова паўтараць стыль суседніх будынкаў, а таму новы хмарачос на Кастрычніцкай не павінны прыпадобняцца да Палацу прафсаюзаў і Палацу Рэспублікі.

Пакуль новыя праекты ў цэнтры беларускай сталіцы ўраджаюць зьбольшага на паперы. А таксама здзіўляюць назвы праектаў: «Гэра Таўэрз» (два хмарачосы на Танка), «Калізей» (працоўная назва шматкватэрнага дому ў непрыкметнай, але даволі блізкай да цэнтру Грушаўцы), «Усходняя брама Менску» (група гмахаў ля Нацбібліяткі), «Голд Сіці» (вялізны справавы і гандлёва-забаўляльны цэнтар насупраць станцыі мэтро «Барысаўскі тракт»). Выключэньне ў гэтым шэрагу назваў — новы праект шматфункцыянальнага комплексу ва Ўруччы. Яго назва ня менш пампэзная, але, так бы мовіць, больш прыгугэйпаная — «Радзівіл-Хол». Дарэчы, кампанія «Гіпэрком», што апекуецца праектам, ужо ашчаслівіла менчукоў, як на думку архітэктараў, не зусім ўдалым бізнэс-цэнтрам «Няміга-Сіці».

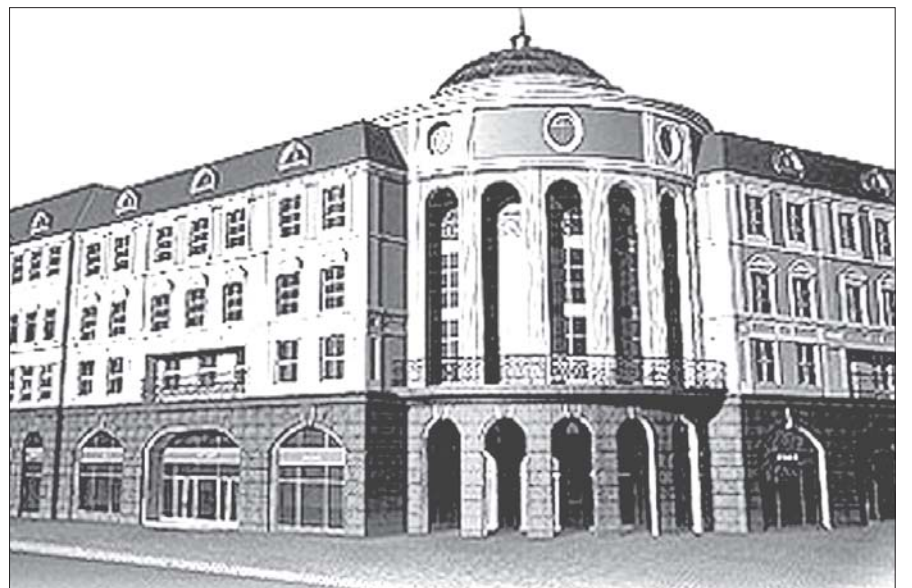
ЛК, паводле darriuss.livejournal.com. На гэтым сама блогу знойдзеце шмат іншае інфармацыі аб новых архітэктурных праектах у сталіцы.

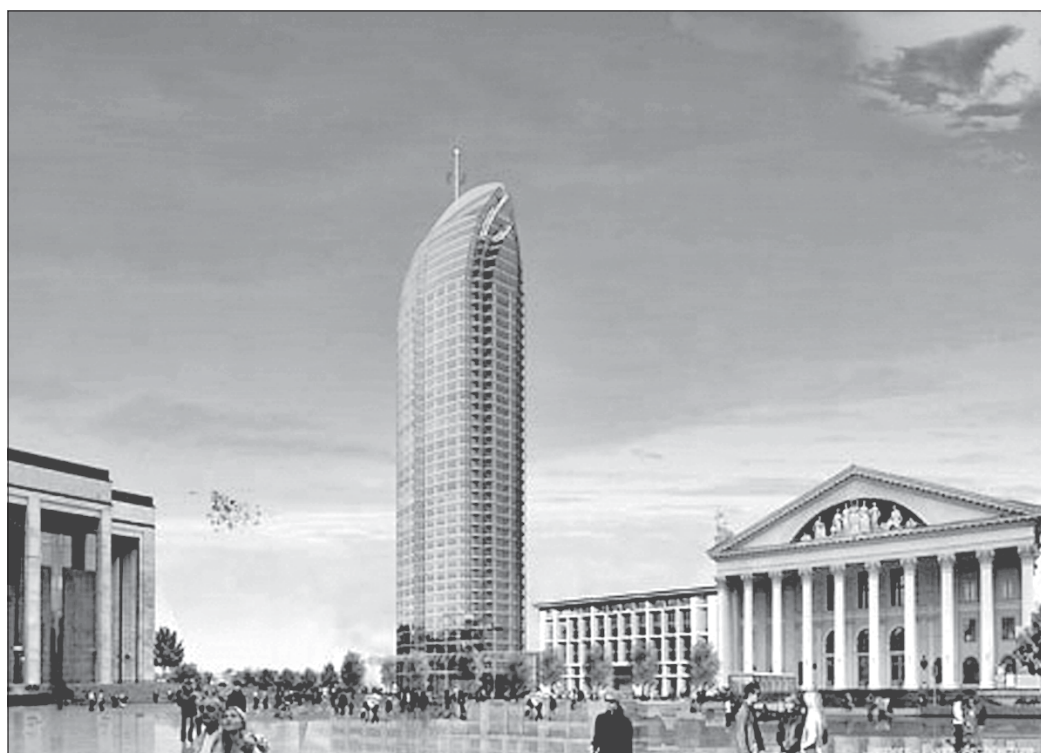
Такі 34-павярховы гатэль можа паўстаць над стадыёнам «Дынама» на рагу Леніна і Кірава. Як і большасць іншых праектаў, гэты ніяк не дапасаваны да стылю і духу навакольнага кварталу. Кожная эпоха прыносіць новыя стылі, забываючы пра папярэднікаў. Збудоўнікам мае выступіць кампанія «Al Qudra» (ААЭ, яна ж зьбіраецца будаваць «Чыжоўка-Арэну»).

Над Траецкім прадмесцем збудуюць багаты дом у новамаскоўскім стылі. Побач з гэтым будынкам Траецкае канчаткова ператворыцца ў квартал непраўдападобных цацачных хатак, піша блогер Darriuss.

Другая чарга псэўда-Нямігі паўстае між вуліцамі Гарадзкі Вал і Камсамольскай. Аўтары гэтага праекту — Творчая майстэрня архітэктара Дулевіча. Яны ня ставяць на мэце аднавіць вуліцу ў яе першасным выглядзе: «Ранейшай Нямігі ўжо ніколі ня будзе, — кажа архітэктар. — Яна загінула пад нажом урбанізацыі ў 70-я гады. Тут часткова захвалася забудова, вось яе і трэба захаваць, спалучыўшы з сучаснымі будынкамі, — кажа ён.

Эклектыка — адзін з праектаў пляцзоркавага гатэля «Кэмпінскі» (каляж з сайту бельгійскага архітэктурнага бюро M. & J.-M. Jaspers — J. Eyers & Partners).

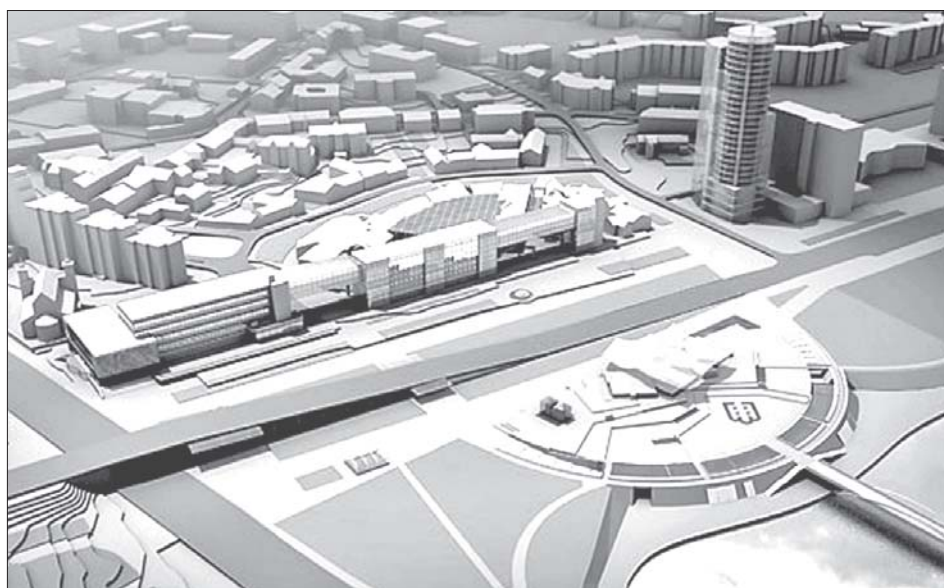

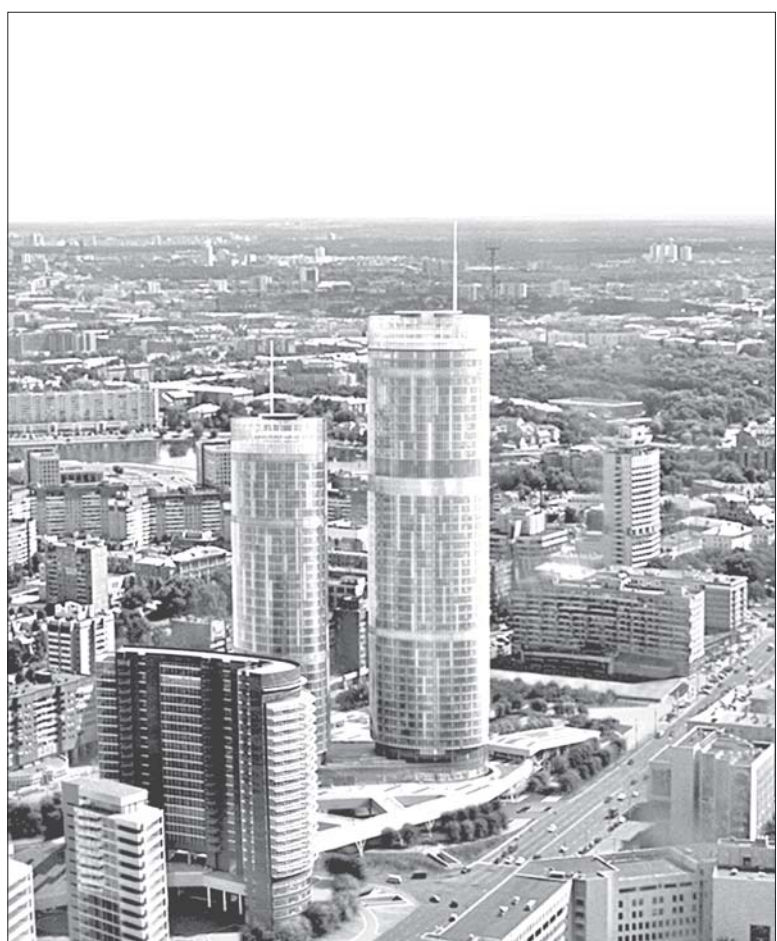
Замест цяперашняга гатэлю «Беларусь» мае паўстаць новы. Пакуль разглядаецца праект архітэктара В.Крамарэнкі — 50-павярховы будынак, што складаецца з трох асобных аб'ёмаў.

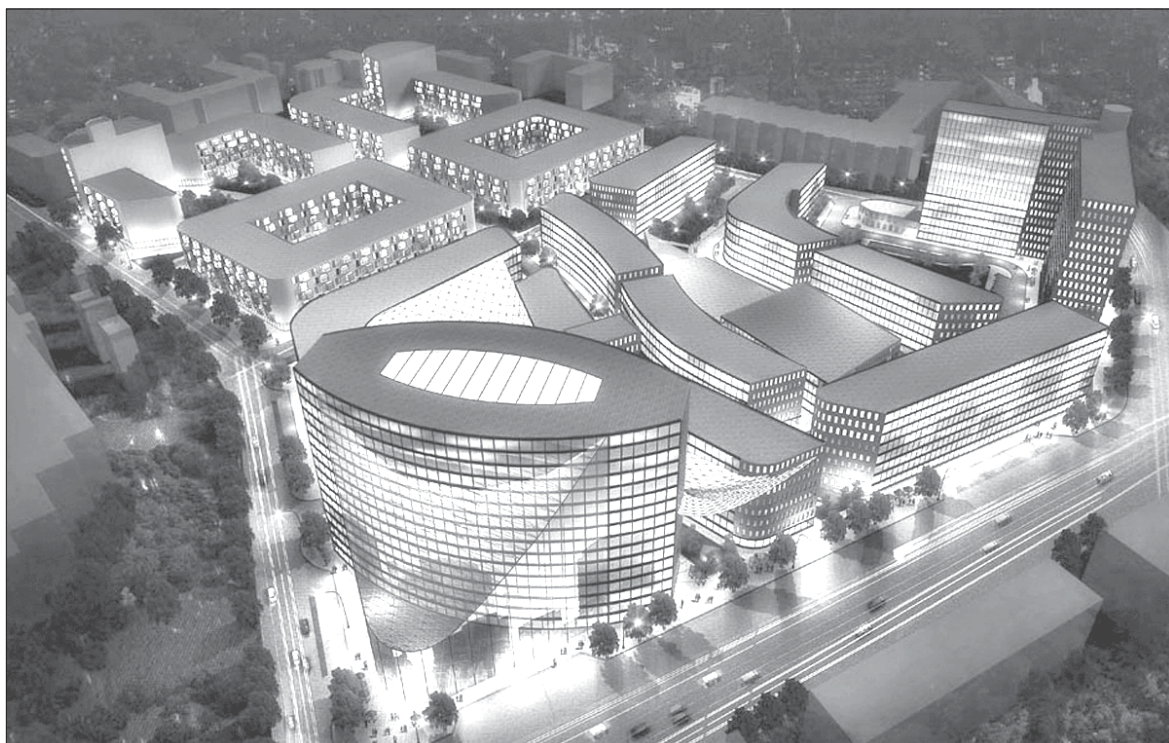
Супэрдарагі 25-павярховы жылы дом паўстане каля гатэлю «Плянэта». Тут ён дасканала ўпісваецца ў стыль навакольных будынкаў. Архітэктар: ААТ «Інстытут «Менскграмадзянпраект», кіраўнік Валер Рондаль.

Праект пазытыўнага разбурэння: на месцы Дому фізкультуры, збудаванага за цара на месцы Замчышча і які ня мае ні архітэктурнай, ні гістарычнай каштоўнасці, можа з'явіцца музейны комплекс. «Менскпраект» прапануе збудаваньне з празрыстага шкла, празь якое можна будзе бачыць фрагменты сярэднявечнага гораду. Акрамя тэрасаў для шпацыру, пад зямлёю будучы экспазыцыйны залі. А каля ўпадзення ў Сьвіслач будзе выведзенае з калектара і адноўленае рэчышча Нямігі. Тым часам паміж праспэктам Машэрава і Ракаўскім прадмесцем можа быць адноўленая забудова XIX стагодзьдзя.

Ад дзвюх круглых вежаў «Ітэра Таўэрз» вуліцу Танка можа ўратаваць хіба сусьветны фінансавы крызіс. Праект падмаскоўнага бюро «Цэнтрпраект».

Аманскі праект забудовы кварталу між Кісялёва, Чырвонай і Варшавэні — месца цяперашняга тралейбуснага парку. Праект бюро Charpman Taylor.

Музей з прывідам замуруюць

Філіял Нацыянальнага музея ў Гальшанах празь месяц будзе зачынены. Праз аварыйны стан кляштару, дзе месціцца экспазыцыя.

Кажа Часлава Акулевіч, загадчыца музея: «Загад ужо ёсьць. Будынак будзе закансэраваны. Заб'юць вокны, а мо і замуруюць. Будынак кляштару знаходзіцца ў аварыйным ста-

не і існуе праўдзівая небяспека, што ён абрынецца. А сродкаў рапараваць — гаворка ідзе пра мільёны даляраў — няма. Музейны персанал пойдзе на біржу працы».

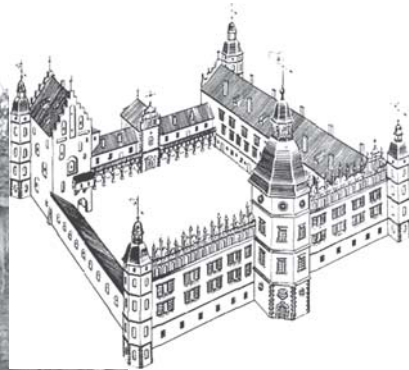
Францішканскі кляштар, дзе месціцца музей, малой драбніцай не раўналетка знакамітаму Гальшанскаму замку. Кляштар заснаваны ў 1618 г., а замак — у 1610. Манастыр найперш вядомы сваім прывідам. Паводле легендаў, будаўнікі кляштару, стомленыя пастаяннымі абваламі толькі што пабудаваных сьценаў, дзе-

Францішканскі кляштар, дзе месціцца музей.

Руіны Гальшанскага замку.

ля спраўнага завяршэння працы прынеслі ахвяру — замуравалі ў адну са сьценаў жанчыну. Стуль людзі шмат разоў бачылі здань у абліччы кабет, што ходзіць па калідорах кляштару, а таксама чулі энкі ды дзіцячыя крыкі, якія далятаюць як бы ніадкуль. Ускосным доказам гэтай легенды служыць той факт, што калі ўжо ў нашы часы рэстаўратары пры разборы лёхаў выпадкова пабурылі кавалак сьцяны, у нішы быў знойдзены шкідет.

Нацыянальны музей зачыняе свае філіялы — засталіся толькі самыя знакамітыя: Мірскі замак, сядзіба Ваньковічаў і г.д. Мясцовыя

ўлады, у сваю чаргу, можа, і зацікаўленыя ў аднаўленьне музея, але ня маюць такіх каласальных сродкаў на рэстаўрацыю.

«Шкада — без паветра і руху наведнікаў кляштар рассыплецца яшчэ хутчэй, — дадае спадарыня Часлава, — але, на маю думку, выйсьце ёсьць — трэба ўключыць рэстаўрацыю кляштару ў інвэстыцыйны плян хаця б на 2010 год, або ўзьняць гэтае пытаньне перад парламэнцкім сходам».

Кажуць, што кляштарныя муры трымаюцца дзякуючы злосьці замураванай жанчыны. Ці ўратае адна тая злосьць?

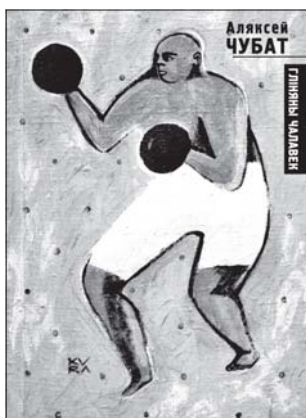
Павал Касцюковіч

Новая Ўсходняя Эўропа

У Польшчы пачаў выходзіць часопіс Nowa Europa Wschodnia, прысьвечаны краінам былога СССР (за выняткам Балтыі). Польшча цікавіцца, што адбываецца за яе ўсходняй мяжой, мусяць, таму, што заходняя нядаўна зьнікла. Нягледзячы на прэтэнзію эўраазійскай усеахопнасьці, рэдакцыю ўсё ж больш вабяць найбліжэйшыя суседкі — Беларусь і Украіна, ладная палова часопісу прысьвечаная менавіта ім.

У нумары зь беларускага матэрыялу: артыкул Андрэя Ляховіча «Дынастыя Лукашэнкаў», «Зямля пакутнікаў» (Кірыла Пазыняк пра Курапаты), урывак з рамана Артура Клінава «Малая падарожная кніжка па Горадзе Сонца», развагі гісторыка і сацыёляга Тымаша Снайдэра аб суплёце беларускай, украінскай і польскай гісторыяў, «Касьмічная «Троіца» — пра новы альбом фолк-гурту.

Падалей ад штампі «апошняя дыктатура Эўропы», які так непрыгожа асланіў палякам іншыя галіны беларускага жывьця. Вядома, нязвыкла бачыць побач рэцэнзіі на творы Клінава і Акуніна, але так вось яно — Nowa Europa Wschodnia.

Вагон для дваіх

Чубат Аляксей. Гліняны чалавек. Вершы. — Менск: Галіяфы, 2008. — 73

с. 500 ас.

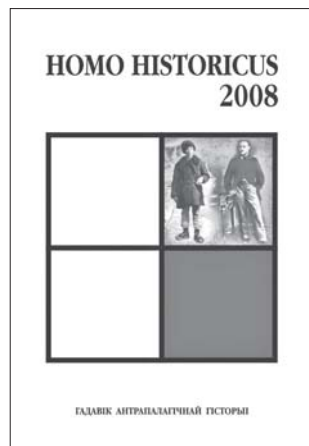
Сярод усіх відаў грамадзкага транспарту яны ўпарта выбіраюць трамвай. З двух сонцаў — от хоць ты што! — яны аддаюць перавагу таму, якое ў каложыне. Да забыцьця сябе захапляюцца сьнегам. А яшчэ — разлапістым клёнам. І ружай. З усіх стыхіяў яны трымаюцца паззіі.

Людзі, якія дыхаюць вершам, — засталіся. Адзін зь іх — Аляксей Чубат. І паездка ў трамваі для іх — хапатлівая пошукі. Каханай? Бацькаўшчыны? Стой, мая душа, не ляці, пачакай...

Пачакай... Я маглаўся па рэйках чужых, Я зьнімаюся, шукаўшы Вагон для дваіх...

А вершы «Уцякае старэча-зіма...» і «Дзень-ноч сакавік» — ажно просяцца ў школьныя чытанкі. Сьвяточна, як пасья цёпллага дажджу, непасрэдна-высёлкава, аж карціць хутчэй апынуцца ў будучай вясне. Віват, яшчэ далёкі сакавік! Віват, ужо выдадзены Чубат!

Лявон К

«Homo historicus»

«Homo historicus». — Вільня: ЭГУ, 2008

У выдавецтве ЭГУ выйшаў з друку першы ў беларускай гістарыяграфіі гадавік антрапалагічнай гісторыі «Homo historicus» пад рэдакцыяй Алеся Смаленчука і пры ўдзеле Ірыны Дубянецкай. Яго канцэпцыя прадугледжвае адлюстраваньне мінулага з пэрспектывы чалавечага вымярэння гісторыі. Своеасаблівым эпіграфам гэтага выданьня можна лічыць словы Марка Блёка: «Прадметам гісторыі зьяўляецца чалавек».

Па словах рэдактара гадавіка, доктара гістарычных навук А. Смаленчука, «аўтары большасьці матэрыялаў імкнуліся за палітычнымі, культурнымі, ваяннымі падзеямі мінулага ўбачыць і зразумець Чалавек беларускай гісторыі, вызваліць яго з палону стэрэатыпаў і генэралізаваных схемаў. Гэта, дарэчы, стварае зусім іншую пэрспектыву для разуменьня мінулага...»

Сярод матэрыялаў гадавіка прыцягвае

ўвагу праблематыка культурнай і калектыўнай памяці, гісторыя навукі, вусная гісторыя, гісторыя сям'і.

Асобнымі блёкамі прадстаўлены матэрыялы, якія адлюстроўваюць падзеі Другой сусветнай вайны ў гісторыі і памяці беларусаў, палякаў, немцаў і літоўцаў, а таксама гістарычная біяграфістыка, адметнае месца сярод якой займаюць дасьледаваньні пачатку навуковай дзейнасьці гісторыка і этнографа Мітрафана Доўнар-Запольскага. Сярод аўтараў — навукоўцы зь Беларусі, Літвы, Польшчы, Чэхіі, Нямеччыны.

Гадавік зьяўляецца адным зь першых «друкаваных вынікаў» дзейнасьці Інстытуту гістарычных дасьледаваньняў Беларусі Эўрапейскага гуманітарнага ўнівэрсытэту.

Кацярына Радзько

НОВЫЯ КНІГІ, ДАСЛАНЫЯ Ў РЭДАКЦЫЮ

Правілы беларускай арфаграфіі і пунктуацыі. — Менск: Нацыянальны цэнтар прававой інфармацыі Рэспублікі Беларусь, 2008. — 144 с.

Зьявіліся новыя правілы беларускай мовы, абавязковыя з 1 верасьня 2010 году. Стваральнікі гэтых правілаў выходзілі з таго, што «бесперапыннае разьвіцьцё і ўдасканаленьне мовы... выклікае неабходнасьць удакладняць правілі, прыводзіць яго ў адпаведнасьць з сучаснай моўнай практыкай». А таму, што беларускі правіліс «у значнай ступені пабудаваны на фанэтычным прынтцыпе, асабліва адчувальны да гэтых зьменаў у мове... ён таксама павінен прыняць у дасканалыцца». Ці не намёк гэта на магчымасьць далейшых рэформаў?

Прынамсі, у назьве дзяржавы «Вялікае Княства Літоўскае» цяпер ужо ўсе словы можна будзе легальна пісаць зь вялікай літары (с. 47).

Мячкоўская Н.Б. Мовы і культура Беларусі: Нарысы / Беларускі дзяржаўны ўнівэрсытэт. — Менск: Права і эканоміка, 2008. (Acta Albaruthenica, Сэрыя «Моваведы Беларусі»).

Аўтар кампэтэнтна рэпрэзэнтэуе малараспрацаваны кірунак у беларускай лінгвістыцы. Разам з тым пазыцыя філёляга вельмі нейтральная, яна

наўмысна ставіць сябе па-за беларускім драматызмам. Ніна Мячкоўская салідарызуецца з наступным выказваньнем аднаго з найслыньнейшых беларускіх лінгвістаў сучаснасьці Віктара Марытнава: «Дэкларатыўны тэзіс аб тым, што кожная нацыя мае свае спрадвечныя ўзаемазвязаныя культуры і мову, не адпавядае рэчаіснасьці. Агульнавядома, што большасьць сучасных нацый, якія маюць сваю арыгінальную культуру, карыстаюцца мовамі, што ўзьніклі ў лоне чужых этнасаў». І далей: «Зразумела, што зьберажэньне сваёй спрадвечнай мовы і спрадвечнай культуры — факт пазытыўны, але ў рэальнай гісторыі чалавечтва ён хутчэй выключэньне, чым правіла».

Але ж у беларусаў ёсьць што зьберагаць!

Этымалагічны слоўнік беларускай мовы. Т. 12 / Укладальнікі Малько Р.М., Цыхун Г.А.; галоўны рэдактар Цыхун Г.А. — Менск: Беларуская навука, 2008. — 366 с.

Працяг унікальнага выданьня. Чарговы том слоўніка ўтрымлівае этымалагічны аналіз словаў на літару С — дасьледуецца гісторыя разьвіцьця лексыкі і яе суадносіны зь лексыкай іншых моваў. Папярэдні том выйшаў у 2006 г.

Адз

Школьнік разьбіўся на «Доджы» з сваёй дзядзючынаю

Аўтамабіль «Додж Стратус», якім кіраваў без правоў вучань 11-й класы сталічнай школы, перакуліўся пры ўездзе на плошчу Бангалор з боку вуліцы Багдановіча. У выніку ДТЗ загінулі малады чалавек 1990 году нараджэння і дзядзючына 1987 году нараджэння, якія былі ў машыне. Кіроўца зь месца здарэння ўцёк. Вядома, што гэты юнак ужо двойчы прыцягваўся да адміністрацыйнай адказнасці за язду ў п'яным выглядзе.

Трагедыя на Валгаградзкай

У выніку атручвання чадным газам у Менску загінула сям'я падпалкоўніка міліцыі. 19 кастрычніка ў доме на вуліцы Валгаградзкай знайшлі трупы мужчыны, 1968 г.н., ягонай жонкі, таксама 1968 г.н., і іхнага сына, 1992 г.н. Мужчына быў у ваньне, жонка і сын глядзелі тэлевізар. У кватэры таксама быў знойдзены мёртвы сабака. Справа была ў забітасці выпіўных трубаў у выніку капрамонту.

Махлявалі з аўкцыёнам па продажы нерухомасці

У Гомелі пры атрыманы хабару памерам 160 тысяч далараў арыштаваныя трое грамадзян, сярод якіх — антыкрызісны кіраўнік і старшыня ліквідацыйнай камісіі адной з фірмаў. Каб атрымаць сродкі для разліку з кредыторамі, нерухомая маёмасць фірмы-банкрута — крама ў Гомелі плошчай 120 кв.м — была выстаўленая на аўкцыён за 100 млн рублёў.

«Яны мелі сваё ўяўленне аб аўкцыёнах: дастаткова аднаго пакупніка — такога, які заплаціць ім за тое, каб гэты аўкцыён выйграць. Арганізацыя перамогі апанілі ў 160 тысяч далараў ЗША», — зазначылі ў КДБ. Прадаўцы забяспечвалі прысутнасць яшчэ аднаго фармальнага пакупніка, каб тарты былі прызнаны сапраўднымі. Ахвотным рэальна ўзяць удзел у аўкцыёне пад рознымі падставамі адмаўлялі.

Міліцыя перапрасіла маці 9-гадовага хлопчыка

Выклік у міліцыю дзевяцігадовага жыхара вёскі Верамейкі, што на Чорыкаўшчыне, Яўгена Герасімава ў сувязі з расьсяледаваннем справы выбуху ў Менску 4 ліпеня атрымаў гучны розгалас у СМІ.

У школе папярэджваюць, што ўчастковы дапытваю яго бяз маці, але ў прысутнасці сацыяльнага пэдагога. Паводле маці хлопца Алены Балышаквай, начальнік

чорыкаўскага аддзелу міліцыі Аляксандар Райкоў праз тэлефон выбачыўся перад ёй і сказаў, што да яе сына няма прэтэнзій.

Спадарыня Балышаква лічыць, што яе сына шукалі, бо яна брала квітку да Менску па ягоным пашпарце. З і 4 ліпеня яна і сын гасыявалі ў Заслаўі.

Блогі на catholic.by

На сайце Касьцёлу ў Беларусі з'явіліся блогі. Сярод аўтараў — вядомы беларускі тэолаг і філэзаф Пётра Рудкоўскі ОР, сьвятар зь Пінскай дыяцэзіі Андрэй Рылка, а таксама Андрэй Расінскі, які вядзе тэматычны блог «Кіно вачыма хрысьціянна».

І «Мурку» можа

«Гэта проста жарг — альбому крымінальных сьпеваў я не пляную», — сьцьвярджае Алесь Камоцкі, які, падчас канцэрту 8 кастрычніка прэзэнтаваў у малой залі КЗ «Менск» беларускамоўны варыянт «Муркі» — адмысловага гімну расейскага крымінальнага сьвету:

- Раптам мы адчулі — нас мянты прэсуюць
- Зуб за сто — у бандзе стукачок
- Але ж ён нарвецца, не сысьці мне зь месца
- Прычакае піку ў левы бок...

Зрэшты, існуе меркаваньне, што «Мурка» першапачаткова ня мела крымінальнага характару, і была створаная 80 гадоў таму адскім паэтам Якавам Ядавым.

На гэтым Алесь Камоцкі свае экскірымэнты зь блатной лірыкай мяркуюе скончыць, стварыўшы наступны альбом у стылі боса-нова.

Украінцы скупляюць золата

Падвышаны інтарэс да золата справакаваны зьніжэньнем даверу да дэпазытаў і нежаданьнем грамадзянаў інвэставаць у акцыі, якія апошнім часам абясцэньваюцца. Тым часам, аб'ём імпарту гэтага каштоўнага мэталу вырас у 4 разы ў параўнаньні зь мінулым годам.

Павыкідаю ўсё!

Выдае на тое, што бубначу The Beatles Рынга Стару абрыдлі назалыныя панавальнікы ягонага таленту. У заяве, зробленай на сваёй афіцыйнай інтэрнэт-старонцы, Рынга паведамляе, што лісты і рэчы, якія будуць даслааны яму пасля 20 кастрычніка, апынуцца ў сьмятніку. Адна з прычынаў такога ўчынку, пэўна, хаваецца ў тым, што Стару надакучыла бачыць рэчы з уласным аўтографам, якія прадаюцца на сайце eBay.

МБ; Алесь Бондар паводле TUT.by, ЯС, ЛК, паводле БелаПАН, «Звязда», радыё «Свабода», «Дело»

І хто пасьля гэтага аўтсайдэр?

«Зэніт» — БАТЭ — 1:1.

Колькі ўжо сарказму і іроніі было ў расейскай прэсе па выніках лёсаваньня, калі стала вядома, што ў супернікі да «Зэніту» ў Лізе чэмпіёнаў патрапіў барысаўскі БАТЭ. Нашым хлопцам многія ўсходнія «аналітыкі» не пакідалі надзеі нават на адзін станоўчы вынік у групе. А пакуль маем тое, што на экватары групаваго турніру БАТЭ апярэджае ў турнірнай табліцы чэмпіёна Расеі. Прычым, абсалютна па справе.

А пасьля гульні ў Піцеры ўвогуле ўзьнікла незразумелае пачуцьцё, ці то віншаваць беларусаў зь нічыёй, ці засмучацца ўпушчанай перамогай.

Варта адзначыць, што «Зэніт» перажывае ня лепшыя дні. Перамога леташняга Кубка УЭФА прайграў два стартаваў матчы Лігі чэмпіёнаў, у чэмпіянаце Расеі страчаныя шанцы стаць чэмпіёнам, толькі шчаслівы зьбег абставін можа прынесці мэдалі. А яшчэ абвінавачваньне ў подкупе матчаў з «Баварыяй»...

Галандзкі трэнэр расейцаў Дзік Адвакаат напярэдадні сустрэчы прызнаваўся, што ягоная каманда будзе гуляць у абарончы футбол. Але хто яму верыў? У заяўцы «Зэніту» знайшлося месца адрозьні тром нападнікам. БАТЭ ўсё яшчэ ўспрымалася многімі як клуб узроўню першай расейскай лігі.

У значнай ступені піцэрцы — каманда настрою, калі ім удаецца забіць хуткі гол, то спыніць «Зэніт» цяжка. Таму галоўнай задачай на першую палову гульні было не прапусьціць. А зрабіць гэта не такая ўжо і лёгкая задача.

Герой мінулага і першынства Эў-

ропы геніяльны Аршавін раз за разам ствараў небяспеку ля нашых варот. Ды добра было, каб стараўся ў атацы адзін Аршавін, увесь «Зэніт» быў нацэлены на чужыя вароты. Трашчалі штангі і папярэчыны, Верамко ўражваў гледачоў майстэрствам сэйваў.

Сказаць, што БАТЭ заседжваўся ў глухой абароне, таксама няправільна. Чаго толькі варты момант з трапляньнем у штангу Радзівонава. А празь нейкі час была яшчэ адна размашыстая ўзорна-паказальная камбінацыя, якую вяччаў ударам Хагуш — абаронца падстрахаваў «Зэніт». Першы тайм так

Ізноў на трыбунах — бел-чырвона-белыя сьцягі.

і не прынес галоў.

Пачатак другой паловы таксама застаўся за «Зэнітам». Здавалася, што гол ужо немінучы. І ён адбыўся. Што праўда, у процілеглыя вароты. Віктар Ганчарэнка зноў прадэманстраваў свой трэнэрскі талент. У перапынку ён замяніў Ігара Стасевіча, які набегавіў апошнімі днямі ня толькі за клуб, але і за зборную, на Пашу Няхайчыка.

Менавіта вакол Няхайчыка і пачалася гульня каманды ў другім тайме. Хуткі паўабаронца БАТЭ ў гэты вечар адназначна прымусіў зьвярнуць на сябе ўвагу сэлэкцыянэраў наймацнейшых клубаў. І абсалютна лягічна, што менавіта гэты хлопец і адкрыў лік на 52-й хвіліне.

«Зэніт» не збаўляў абаротаў, але

БАТЭ ўражваў. Уся тая ж баявітасць Хагуша, нардычная спакойнасьць Ржэўскага і Сасноўскага, надзейнасьць Валадзька, крэатыўнасьць Крыўца, нацэленасьць Радзівонава. І, канечне, фантастычны Верамко. Часам нават здавалася, што мячу няма ўжо куды дзьявацца, а галкіпэр адбіваў і іх.

Як і ў матчы зь «Ювэнтусам», БАТЭ пакідаў уражаньне цэласнага калектыву, а не каманды раздробленых зорак. Нават мільгнула думка, што на дадзеным этапе барысаўскі клуб выглядае мацней за зборную. Самае цікавае, што гульнявы мэханізм хлопцаў Ганчарэнкі абсалютна не ламаюць замены, а толькі ўзмацняюць гульню. Пра Няхайчыка ўжо сказана, а быў жа яшчэ Сівакоў.

Ганчарэнка таксама ўразіў: ужо пры нічыйным ліку ён замяніў паўабаронцу Крыўца на нападаючага Мірчава. Нібыта падкрэсьліваючы, што яго задаволіць толькі перамога.

Апошнія хвіліны запомніліся стомай на твары Аршавіна, які ўвесь аддаўся гульні і ўжо ня мог выціснуць яшчэ нешта зь сябе, а таксама сламаным флянгамым праходам усё таго ж жыўчыка Няхайчыка. Хай у Пашы ў тым моманце і ня ўсё атрымалася, але на момант лёгка ён адарваўся ад абаронцаў «Зэніту».

Апэратар у вір-лэжы злавіў сумныя выразы твару старшыні «Газпрому» Аляксея Мілера і губэрнатаркі Пецярбургу Валянціны Матвееўкі.

Асобнага слова заслугоўваюць беларусы, якія дабраліся да Пецярбургу. У многіх зь іх у руках былі бел-чырвона-белыя сьцягі.

Зьміцер Панкавец

ПАВЕТРАНЫЯ ПІРАТЫ

Заканчэньне

Капітан піратаў схопіў пісталет.

Яны страляюць!

Бах!

Ба-бах!

Але пірацкія кулі не пацэлілі ў паветраны шар.

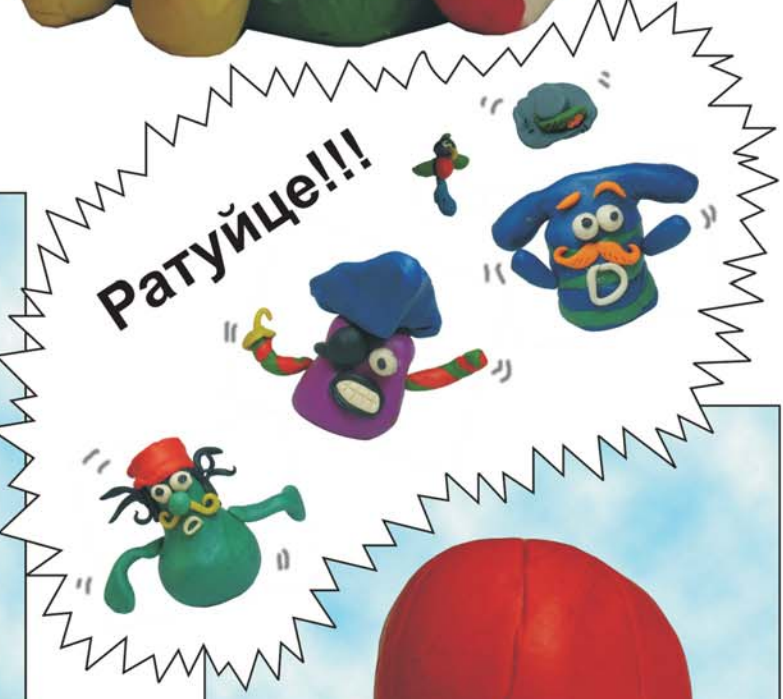
Зараз мы вам пакажам!

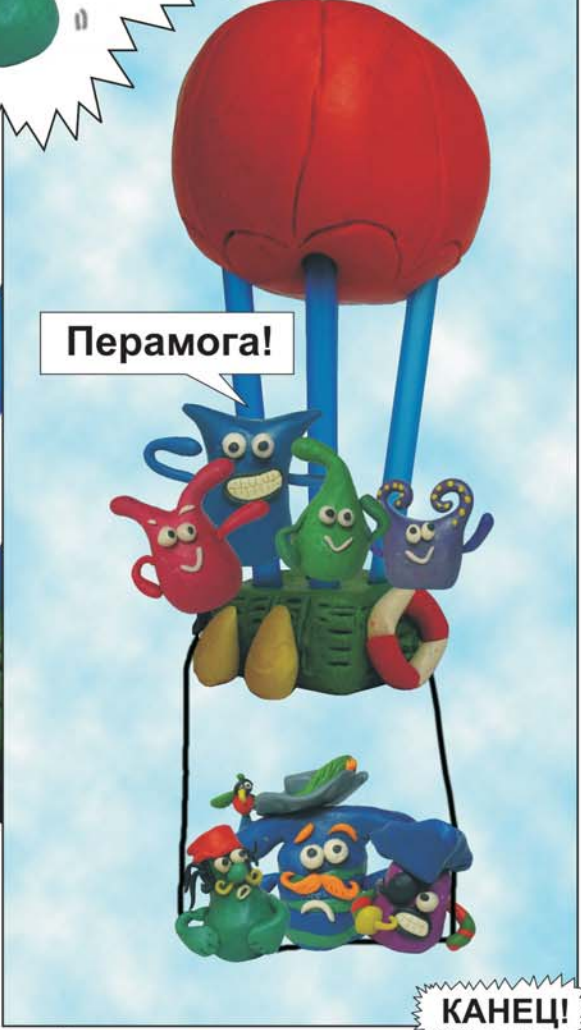
Танака кінуў якар

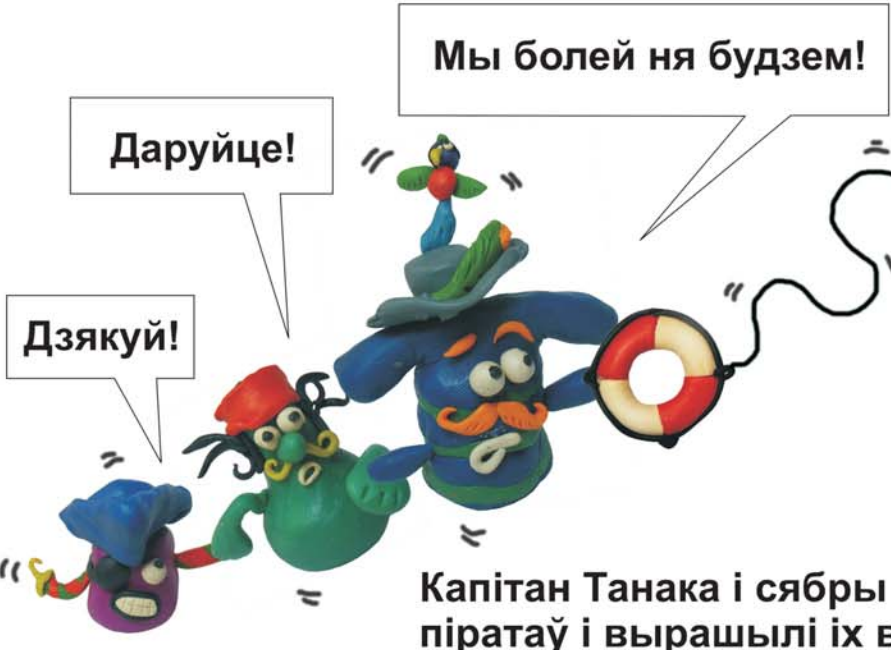
Якар зрабіў дзірку ў дырыжаблі піратаў, і той пачаў падаць!

Ратуйце!!!

Перамога!

Мы болей ня будзем!

Даруйце!

Дзякуй!

Капітан Танака і сябры пашкадавалі піратаў і вырашылі іх выратаваць.

КАНЕЦ!

РАЗБІТАЕ СЭРЦА ПАЦАНА

Будзьма! пазітыўнымі

26 КАСТРЫЧНІКА

Увага! Гурт сыпявае на трасянцы!

Прэзентацыя гурта «РОСІЯКАТ»

Пры ўдзеле: АВАРЫЙНАЕ ВІЙСЦЕ, ПЕТЛЯ ПРИСТРАСТІЯ, АНОНИМКА

КЛУБ ГУДВІН ПАЧАТАК 18.00

Тэл.: 6490888

www.concert.by, tyah ritoy music.fromby.net, AFISHA.TUT.BY, www.OPEN.BY, BOOM

ВЫСТАВЫ

Беларускі плякат у Бэрліне
 24 кастрычніка а 19-й у Бэрлінскай галерэі Für Fortgeschrittene, што месціцца па адрасе: Schwedenstr.13 13359 Berlin, адбудзецца адкрыццё выставы пад назвай «Візуальны код часу: поста-вецкае мастацтва плякату Беларусі». У экспазыцыю ўключаныя работы 16 плякатыстаў, што ахопліваюць перыяд ад пачатку 1970-х да цяперашняга часу. **Экспазыцыя прабудзе ў Бэрліне да 31 кастрычніка, а затым перабярэцца ў Дрэздэн.**
Irealis/Згубленая прастора
 У галерэі «Падземка» (пр.Незалежнасці, 43) да 31 кастрычніка працуе выстава «Irealis/Згубленая прастора», на якой можна ўбачыць графічныя творы Mandy Knospe (Нямеччына) і фатаграфіі Сяргея Ждановіча (Беларусь).
Рамка і адлюстраваньне
 У Віцебску, у Музеі Марка Шагала да 13 лістапада працуе фотавыстава Алена Флешэра «Рамка і адлюстраваньне».
Белае мора — чорнае мора
 У Мастацкай галерэі Нацыянальнага Полацкага гісторыка-культурнага музэю-запаведніка (К.Маркса, 2а, г.Полацк) да 1 сьнежня працуе выстава швэдзкага фатаграфіста Енца Лястхейна «Белае мора — чорнае мора».

Цуды маляванак

У мастацкай галерэі «Ўнівэрсытэт культуры» (Кастрычніцкая пл., 1) да 8 лістапада працуе выстава «Цуды маляванак», на якой можна ўбачыць творы, выкананыя сучаснымі мастакамі ў тэхніцы і па канцэптуальных прынцыпах традыцыйнага беларускага маляванага дывана.

Праваслаўныя абразы Расеі, Украіны, Беларусі

У Мастацкім музэі да 9 лістапада працуе выстава «Праваслаўныя абразы Расеі, Украіны, Беларусі», прымеркаваная да 1020 хрышчэньня Русі. На ёй прадстаўлена 89 твораў XIV-XIX стагодзьдзяў з калекцыяў Трацякоўскай галерэі, Кіева-Пячорскага гісторыка-культурнага запаведніка, мастацкага музэю Беларусі.

Сьвята паэзіі ў Гарошкаве

26 кастрычніка ў вёсцы Гарошкаў адбудзецца сьвята паэзіі ў гонар Анатоля Сыса. У сьвяце бяруць удзел родныя і землякі Анатоля, ягоныя сябры, а таксама паэты, барды і мастакі Леанід Дранько-Майсюк, Уладзімер Някляеў, Эдуард Акулін, Алесь Бяляцкі, Сяргук Сыс, Галіна Дубянецкая, Міхась Скобла, Андрэй Хадановіч, Ларыса Раманава, Вальжына Цярэшчанка, Алесь Пушкін, Генік Лойка ды іншыя. **Пачатак сьвята а 12-й гадзіне на Гарошкаўскіх могілках**, дзе адбудзецца адкрыццё надмагільнага помніка паэту. А 13-й пачнуцца паэтычныя чытаньні і бардаўскі канцэрт на падворку роднай хаты Анатоля Сыса. Менчукі могуць даехаць да вёскі Гарошкаў аўтобусам да Рэчыцы і далей на аўтобусе да Гарошкава альбо на цягніку да Гомелю і далей на аўтобусе да Гарошкава. Т.: (029) 768-56-14 (у Менску), (029) 672-24-60 (у Рэчыцы).

Зямля і космас Язэпа Драздовіча

Да 14 сьнежня ў **Доме-музэі Ізьезду РСДРП (пр. Незалежнасці, 31а)** працуе выстава «Зямля і космас Язэпа Драздовіча», дзе прадстаўлены графіка, жываліс, разьба па дрэве, а таксама маляваныя дываны Язэпа Драздовіча. Асобны раздзел выставы — творы, прысьвечаныя космасу.

Суботнік

1 лістапада гурт «Дзэцідзяцей» запрашае на канцэрт «Суботнік» у **Цэнтральным доме афіцэраў**. Музыкі выканаюць песьні з альбомаў «Конверты для снов» (2007) і «Отлично» (2008), а таксама новыя кампазыцыі, напісаныя за апошнія паўгоду. **Пачатак а 19-й**. Квіткі: 12 000 — 35 000. Т.: (029) 760-79-92, (029) 692-70-99, (017) 280-15-10

КАНЦЭРТЫ

Бардаўская восень 2008
 XV Фэстываль беларускай бардаўскай ды аўтарскай песьні «Бардаўская Восень 2008» пройдзе з 24 па 27 кастрычніка.
 Праграма фэсту:
 24 кастрычніка, **Бельскі дом культуры. Пачатак а 18-й**. Сыпяваюць **Алег Кабзар, Тамаш Суліма, Ho&Friends, Зьміцер Вайцюшкевіч, Лявон Вольскі**.
 25 кастрычніка, **Бельская ратуша. Пачатак а 15-й**. «Сустрэча. Музыка. Размова» — канцэрт **Алега Кабзара**.
Бельскі дом культуры. Пачатак а 18-й. «Босае Сонца», **Кася Камоцкая, Тацяна Беланогая, Аляксандар Памідораў, «Народны альбом»**.
 26 кастрычніка, **сынагога ў Орлі. Пачатак а 16-й**. «Канцэрт у Сінагоды» — **Аляксандар Памідораў, Віктар Шалкевіч**.
Гайнаўка — Беларускі музэй. Пачатак а 18-й. Прэзэнтацыя фільму Віктара Корзуна «Нясі мяне восень, альбо Барды ў Бельску». **Пачатак а 19-й**. «Жаночы Канцэрт» — **Кася Камоцкая, Тацяна Беланогая**.
 27 кастрычніка, **Пачатак у 19.05**. «Радые «Беласток». Канцэрт у прамы эфір». **Алег Кабзар, Аляксандар Памідораў, «Босае Сонца»**
Розавы закат
 26 кастрычніка ў «Гудвіне» (пр.Незалежнасці, 19) — «Разьбітае сэрца пацана» з альбомам «Розавы закат». **Пачатак а 18-й**. Квіткі: 15 000 — 20 000
Рок-школа
 27 кастрычніка ў «Гудвіне» — адборачны канцэрт у межах праекту «Рок-школа». **Пачатак у 17.30**.

КІНО НА ВЫХОДНЫЯ

Камэдыя перарастае ў мэлядраму

«Як страціць сяброў і прымусіць усіх сябе ненавідзець».

Як страціць сяброў і прымусіць усіх сябе ненавідзець (How to Lose Friends & Alienate People)
 Вялікабрытанія, 2008, каляровы, 110 хв.
Рэжысёр: Робэрт Ёйд
Ролі выконваюць: Сайман Пэг, Кірстан Данст, Мэган Фокс, Джыліян Андэрсан, Джэф Брыджэс, Макс Мінгела
Жанр: Камэдыйная драма
Адзнака: 6 (з 10)

Зьедлівы Сідні Янг абсьмейвае зоракшоў-бізу ў сваім прынцыповым, але бедным часопісе. Нечакана гумарыста запрашаюць у глянцавае выданьне «Глянмур». Мэдыя-хуліган пагаджаецца...
 Галоўны герой стужкі — адзін з найлепшых сучасных комікаў Брытаніі Сайман Пэг, які ўдала змагаўся з зомбі («Шон жывых мерцвякоў»), ладзіў фэрычныя паліцэйскія вышукі («Тыпу крутыя мянты») і засьвяціўся ў гратэскных эпізодах у Джорджа Рамэра («Зямля мёртвых»).

Фільм Робэрта Ёйда стрымана-прафэсійна дазваляе Сайману Пэгу праявіць камічны здольнасьці на пару з баявой сьвінкай і Кірстан Данст, у якую герой закаханы. Камэдыя перарастае ў мэлядраму; глямур ідэе ў наступ — і пагражае загінуць душу героя. Але хэпі-энд прадказальны і непазьбежны.
 Выпрабаваньне глямурам — выпрабаваньне няпраўдаю і багацьцем. Крывадушна-напышлівыя рэжысёры, какаіністка-дура, якая абвясчае сябе сьвятой, рэкламныя агенты (у зладзейска-ветлівай ролі шыкоўна глядзіцца запіснага агента Джыліян Андэрсан).
 Фільм Робэрта Ёйда наўпрост цытуе «Салодкае жыццё» Фэліні, дзе карнавал спажывецкага грамадства быў мэтафарай пекла. Спакушэньні Саймана Пэга — не такія аўтарска-вынаходлівыя, але тыя ж самыя.
 І такі ж сама лек ад няпраўды — любоў.
Андрэй Расінкі

ТЭАТРЫ

Купалаўскі тэатар
 24 (пт) — «Дзедзі Ванюшына»
 25 (сб) — «Ідылія»
 26 (ндз), 27 (пн) — «Чорная панна Нясьвіжу»
 28 (аўт) — «Больш чым дождж»
 29 (ср) — «С.В.»
 30 (чч) — «КІМ»
 31 (пт) — «Я не пакіну цябе...»
 1 (сб) — «Таполева за-веша»
 2 (ндз) — «Паўлінка ранішнія спектаклі»
 2 (ндз) — «Паўлінка малая сцэна»
 26 (ндз) — «Баляда пра каханьне»
 27 (пн) — «Востраў Сахалін»
 30 (чч) — «Адчыніце кант-ралёру!»
 31 (пт) — «Саламея»
 1 (сб) — «Апэльсінавае віно»
Адаму Міцкевічу — 210
Паэтычны тэатар «Арт.С» (Талбухіна, 12а, бібліятэка Цёткі) запрашае на спектакль да 210-годзьдзя Адама Міцкевіча «Нібы ў Міцкевічавым сьне». **Пачатак а 18-й**.

Дума пра Белую Русь

ЛЕВЫМ ВОКАМ

Напярэдадні такой глябальнай падзеі, як фінансавы крызіс, і гістарычнай падзеі — зьезду грамадзкага аб'яднання «Белая Русь», у галаву прыйшло некалькі думак. Фэльетон **Лёліка Ушкіна**.

1. Беларусь зноў пазабавіла сьвет. Калі ва ўсіх краінах улада трымаецца на партыйных структурах — адсюль выраз «партия ўлады» — то наш рэжым вырашыў ствараць сябе базу на грамадскім аб'яднаньні. Выходзіць ня партия ўлады, а НЖО ўлады.
2. Як вядома, БРСМ у народзе прызвалі «лукамол». Адсюль цікавае пытаньне: як будучы называць сяброў «Белай Русі»? Няўжо стануць за вочы называць «лукастары»? Іншы варыянт за пракцыяй на гендэрныя забавоны — «лукадзядзькі» або «лукацёцкі». Магчыма таксама — «лукадзеды» ці «лукабакі».
3. Яшчэ адзін варыянт — проста «белыя». Адрозьніць народ запаралеліць сытуацыю на анекдоты пра Пецьку і

- Іван Іванчыча. «Васіль Іванавіч, белыя ідуць!» — «Спакойна, Пецька, мы ўжо прагаласавалі датэрмінова».
4. Як ганарацца бацькі-заснавальнікі прасекту, мінімум 50% дэпутатаў палаткі ўвойдуць у склад «Белай Русі», што фактычна значыць фармаваньне правобразу нейкай фракцыі. Калі сярод парламентароў ёсьць сябры іншых грамадзкіх аб'яднаньняў, кшталту Таварыства паліўнічых і рыбакоў або Аб'яднаньня дапамогі пажарнікам, яны таксама аўтаматычна маюць сфармаваць фракцыі. Нарэшце ў нас будзе міжфракцыйная формула ўтварэньня Саўміну! З будучых паведамленьняў БелТА: «Пасьля таго як донары і аматары птушак пакінулі кабінэт, урад Сідорскага рухнуў».
  5. Як сябры працоўных калектываў будучы дзяліцца на тых, хто мае быць сябрам БРСМ, а хто сябрам ГА «Белая Русь»? У афіцыйнай прэсе быў тэзіс аб тым, што ў ГА «Белая Русь» будучы набіраць выключна тых, каму ўжо за 35 гадоў. Тэма

- наступная: паколькі сябрамі БРСМ людзі старэйшага веку афіцыйна быць ня могуць, а так хочацца будаваць квітнечую Беларусь, яны стварылі ГА «РБ». Ці не было для дзяржавы таньней дазволіць людзям заставацца ў БРСМ да самай сьмерці?
6. Спонсар БРСМ і ГА «Белая Русь» адзін і той жа. Ці ня ўзьнікне паміж імі канкурэнцыя за датацыі? У якой форме яна будзе адбывацца? Як, скажам, сябры БРСМ будучы пераконваць улады ў тым, што яны больш карысныя за ГА «РБ»? Казаць у адміністрацыі нешта кшталту: «БРСМ мае права на большы пай з бюджэту. Паглядзіце, сябры «Белай Русі» трымалі на пікеце амэрыканскай амбасады толькі два транспаранты, а нашы — тры транспаранты і шарык». Ці ня варта арганізацыям адразу падпісаць мірную канвэнцыю і падзяліць краіну на эксплюатацыйныя ўчасткі?
  7. Як вядома, адзін зь сяброў ініцыятыўнай групы ГА «Белая Русь», дырэктар рынку ў Ждановічах летам трапіў у турму быццам за нейкія афэры. Цікава, ці

разглядала сьледчая група «белы рускі» сьлед? Па лёгіцы: міліцыя павінна была была праверыць усе кантакты патэнцыйнага злачынцы. Вось бы паглядзець на гэты допыт! Сьледчы: Таварыш Радзькоў (часовы кіраўнік ГА «РБ») давайце не заліваць мне пра тое, што на сустрэчах ініцыятыўнай групы вы гаварылі пра любоў да Бацькі. У вочы глядзець, я сказаў. Што ты ведаеш пра «левыя» пастаўкі шырспажыву на Ждановічы?».

8. ГА «РБ» клянэцца, што будзе працаваць па прынцыпе «ніякага фармалізму». Вельмі хочацца пабачыць у рэале мэтодыку працы гэтых разнявольных актывістаў. Кшталту: «Вася, хадзем вечарам у рэстаран або ў кіно. Хачу ў цёплай нефармальнай атмасфэры наехаць на цябе: або звальняем цябе з працы, або падпішасься на «Саўбелку». Хутчэй бы зьезд ГА «РБ». Большасць пытаньняў адразу б адпалі!

Такой кнігі пра нашу сталіцу яшчэ не было

Адметная асаблівасьць яе ў тым, што вылявы старадаўніх паштовак — а іх вельмі шмат — суправаджаюцца сучаснымі здымкамі, зробленымі з тых самых пунктаў. І, такім чынам, кожны можа параўнаць, як выглядаў той ці іншы куток Менску, напрыклад, 100 гадоў таму і як ён выглядае сёньня.

Калі вы ў роздуме, што падараваць блізкаму чалавеку, сябру, калегу ці добраму знаёмаму на дзень нарадзінаў або на Новы год, які не за гарамі, купляйце раскошную кнігу **Уладзіміра Ліхадзедава**. Сьпяшайцеся, бо наклад абмежаваны.

Тэлефон для даведак:
+37529 185-05-28 (vel)
+37529 279-38-65 (mts)

Шаноўныя людзі!

«Наша Ніва» шукае распаўсюднікаў для продажу газэты на вуліцах і ў электрычках. Справа выгадная і надта патрэбная.

Продаж ажыццяўляецца на аснове дамоваў.

Зьвяртацца праз тэл.:
 (017) 284-73-29, (029) 260-78-32,
 (029) 618-54-84

ПРЫВАТНЫЯ АБВЕСТКІ

ШЛЯХЕЦТВА

Дапаможам праверыць наяўнасьць шляхецкіх каранёў Вашага роду. Дастаткова пазначыць прозьвішчы сваякоў (інфармацыя бясплатная). а/с 195, 220030 (ад Вас канверт з адваротным адрасам). alesknigi@mail.ru

КНІГІ

Шукаю кнігі: «Валадар Кольцаў», фантастыка на беларускай мове. Купала, збор твораў у 9 т. 1-6. Корзун Э.С. «Гольшаны» выд-ва Беларусь, 2005. Беларуская энцыклапедыя ў 18 тамах (1-9). Энцыклапедыя гісторыі Беларусі ў 6 тамах, тт 3, 4. Гістарычны слоўнік беларускай мовы, т. 25, Мн, Беларуская навука, 2005. Назвы населеных пунктаў Рэспублікі Беларусь: Мінская вобласць: нарматыўны даведнік. Мн, Тэхналёгія, 2003. Ангельска-беларускі, беларуска-ангельскі слоўнікі, Мн, Тэхналёгія, 1993. Рапановіч «Слоўнік назваў населеных пунктаў Гомельскай вобласці», 1981, 1986 (патрэбныя абодва гадзі выданьня). Беларуская лінгвістыка, вып. 46, 1996. Супрун А.Е. «Полабскі язык», 1987. Т.: (029) 753-91-96

Ня ўсё ў жыцьці апошні раз

Каб штотыдзень атрымліваць газэту, дасылайце адрасы і грошы за газэту. Кошт на месяц — 12 тыс. рублёў.

1) Просім усіх ахвотных чытаць газэту паведамляць у Рэдакцыю свае адрасы і тэлефоны. Гэта можна зрабіць праз: тэлефоны: (017) 284-73-29, (029) 260-78-32, (029) 618-54-84, e-mail: dastauka@nn.by, паштовы адрас: 220050, г.Менск, а/с 537.

2) Просім у бліжэйшым банкаўскага паведамленьня ці паштовага пераказу дакладна і разборліва пазначыць адрас, у тым ліку паштовы індэкс і код пад'езду.

Дзякуй
Уладзімеру Д. з Барысаўскага раёну.
В.К., Тамары К. з Смалевіцкага раёну.
Віталю А. з Слуцкага раёну.
Аляксандру А., Уладзімеру В., Юр'ю Г. з Горадні.
Базылю К., Ігару М. з Магілёва.
Сьвятлане Д. з Воршы.
Яўгену К. з Шклоўскага раёну.
Вользе Б. з Столінскага раёну.
Фёдару К. з Талачынскага раёну.
А.Г. з Лагойскага раёну.
Вользе П., Леаніду Д., Віталю Ч., А.Х. зь Віцебску.

ПАВЕДАМЛЕНЬНЕ

ПВУП "Суродзічы", УНП 190 786 828
 МГД ААТ "Белінвестбанк", вул. Калектарная, 11, Менск, код 764

Рахунак ат-рымальніка **3012 206 280 014** Асабовы рахунак _____

(прозьвішча, імя, імя па бацьку, адрас)

Від аплаты	Дата	Сума
За газэту "Наша Ніва"		

Агулам _____

Касір _____

КВІТАНЦЫЯ

ПВУП "Суродзічы", УНП 190 786 828
 МГД ААТ "Белінвестбанк", вул. Калектарная, 11, Менск, код 764

Рахунак ат-рымальніка **3012 206 280 014** Асабовы рахунак _____

(прозьвішча, імя, імя па бацьку, адрас)

Від аплаты	Дата	Сума
За газэту "Наша Ніва"		

Агулам _____

Касір _____ М.П. _____

«НН» СТО ГАДОЎ З ВАМІ

Астрамечава **Брэсц. пав.** Мужыкі хацелі купіць маёнтак Ставы, але яго спачатку купіла ігуменьня Ляснянскага манастыру. Дык цяпер яна адраклася і прадала мужыкам, бо не было спакою: мужыкі ўсё рабілі шкоды, былі і пажары.

Нето.
НН. №22. 1908.

Наша Ніва
 незалежная газэта

заснавана ў 1906, адноўлена ў 1991

галоўныя рэдактары «Нашай Нівы»:
 З.Вольскі (1906), А.Уласаў (1906—1914),
 Янка Купала (1914—1915), А.Луцкевіч,
 У.Знамяроўскі (1920), С.Дубавец (1991—2000).

сакратарка рэдакцыі **Наста Бакшанская**
 шэф-рэдактар **Андрэй Дынько**
 галоўны рэдактар **Андрэй Скурко**
 мастацкі рэдактар **Сяргей Харэўскі**
 заснавальнік **Мясцовы фонд выданьня газэты «Наша Ніва»**

выдавец **Прыватнае прадпрыемства «Суродзічы»**

АДРАС ДЛЯ ДОПІСАЎ:
 220050, Менск, а/с 537
Tel/fax: (017) 284-73-29, 8-029-613-32-32, 8-029-707-73-29.
E-mail: nn@nn.by
On-line: www.nn.by

© НАША НИВА. Спампа на «Нашу Ніву» абавязкова. 12 палос фарматам А2, 6 друк арж. Друкарня РУП «Выдавецтва «Беларускі Дом друку». Менск, пр. Ф.Скарыны, 79. Рэдакцыя не нясе адказнасьці за зьмест разглянутых абвестак. Кошт свабодны. Пасьведчаньне аб рэгістрацыі пэрыядычнага выданьня №581 ад 14 сакавіка 2007 г., выдадзенае Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь. Юрыдычны адрас: 220101, г. Менск, пр. Ракасоўскага, 102-71. Р/р 3012206280014 у МГД ААТ «Белінвестбанк», Менск, код 764.

Наклад 2239. Газэта выдаецца 48 разоў у год.
 Нумар падпісань у друк 23.00 22.10.2008.
 Замова № 5858.

Рэдакцыйны адрас: Ракасоўскага, 102-71.